

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ A DANÍ

Analýza vlivu společenské odpovědnosti firem na daňové plánování
Influence Analysis of Corporate Social Responsibility on Tax Planning

Student:

Bc. Marcela Červenáková

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Kateřina Krzikallová, Ph.D.

Ostrava 2019

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a daní

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Marcela Červenáková**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně
Téma: **Analýza vlivu společenské odpovědnosti firem na daňové plánování**
Influence Analysis of Corporate Social Responsibility on Tax Planning
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika společenské odpovědnosti firem
3. Teoretické vymezení daňového plánování
4. Analýza postojů firem k společenské odpovědnosti a daňovému plánování
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KUNZ, Vilém. *Společenská odpovědnost firem*. Praha: Grada Publishing, 2012. 208 s. ISBN 978-80-247-3983-0.

OATS, L., A. MILLER and E. MULLIGAN. *Principles of International Taxation*. 6th ed. London: Bloomsbury Professional, 2017. 847 p. ISBN 978-1-5265-0169-1.

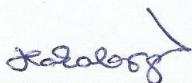
RYLOVÁ, Zuzana. *Mezinárodní dvojí zdanění 2012*. 4. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 487 s. ISBN 978-80-7263-724-9.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

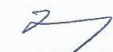
Vedoucí diplomové práce: **Ing. Kateřina Krzikallová, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2018

Datum odevzdání: 26.04.2019

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně. Přílohy č. 1-9, dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.“

V Ostravě dne 26. 4. 2019

.....
Bc. Marcela Červenáková

Obsah

1	Úvod	5
2	Charakteristika společenské odpovědnosti firem	7
2.1	Vymezení pojmu společenská odpovědnost	7
2.2	Hlavní principy společenské odpovědnosti.....	8
2.3	Tři pilíře společenské odpovědnosti	9
2.3.1	Ekonomická oblast.....	9
2.3.2	Sociální oblast.....	10
2.3.3	Environmentální oblast	10
2.4	Přínosy společenské odpovědnosti	11
2.5	Stakeholders	12
2.5.1	Členění stakeholders	12
2.6	Argumenty pro a proti přijetí společenské odpovědnosti firem	14
2.6.1	Argumenty pro přijetí společenské odpovědnosti	14
2.6.2	Argumenty proti přijetí společenské odpovědnosti firem	16
2.7	Motivace ke společensky odpovědnému chování	17
2.8	Hodnocení a způsoby měření společenské odpovědnosti	18
2.8.1	Exaktní metody hodnocení společenské odpovědnosti.....	18
2.8.2	Indexové metody hodnocení společenské odpovědnosti	20
2.9	Společenská odpovědnost v Evropské unii	21
2.10	Společenská odpovědnost v České republice	23
3	Teoretické vymezení daňového plánování.....	24
3.1	Mezinárodní daňové plánování	24
3.1.1	Historie a principy mezinárodního daňového plánování	24
3.1.2	Subjekty mezinárodního daňového plánování.....	26
3.1.3	Základní metody mezinárodního daňového plánování	28
3.1.4	Náklady na mezinárodní daňové plánování	33

3.2	Daňová optimalizace.....	35
3.2.1	Rozdíl mezi daňovým únikem a optimalizací daňové povinnosti	35
3.2.2	Optimalizace daňové povinnosti.....	38
3.3	Offshore podnikání	39
3.4	Daňové ráje.....	40
3.4.1	Formy podnikání v daňových rájích	41
3.4.2	Boje proti daňovým rájům.....	43
3.5	Mezinárodní zdanění – BEPS.....	45
3.6	Obecné pravidlo proti zneužití – GAAR.....	46
3.7	Anti Tax Avoidance Directive.....	47
3.8	Smlouvy o zamezení dvojího zdanění	48
4	Analýza postojů firem k společenské odpovědnosti a daňovému plánování.....	50
4.1.1	Představení vybraných obchodních společností	50
4.2	Analýza postojů firem ke společenské odpovědnosti	51
4.2.1	Oblasti CSR, ve kterých se obchodní společnosti angažují	51
4.2.2	Zhodnocení oblastí CSR, kterými se zabývají obchodní společnosti	56
4.3	Analýza postojů firem k daňovému plánování.....	57
4.4	Srovnání výsledků analýzy s Polskem.....	61
5	Závěr	65
	Seznam použité literatury	67
	Seznam zkratk	71
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
	Seznam příloh	
	Přílohy	

1 Úvod

Společenská odpovědnost firem (v anglickém jazyce Corporate Social Responsibility nebo také jako CSR) se stává v dnešní době velmi významným faktorem konkurenceschopnosti a podnikatelské subjekty v České republice by tak měly usilovat o trvalé zvyšování svého standardu CSR. Společensky odpovědné firmy stojí na třech základních pilířích, jimiž jsou ekonomická efektivnost, environmentální zodpovědnost a společenská angažovanost. V praxi se tyto pilíře projevují například tím, že se společensky odpovědné firmy vyhýbají korupci, snaží se minimalizovat negativní dopady podnikání na životní prostředí, dobrovolně stanovují vysoké etnické standardy a snaží se být dobrým zaměstnavatelem.

Daňové plánování slouží k dosažení daňové optimalizace obchodních společností. Důležité je rozlišit daňovou optimalizaci a daňový únik. Daňová optimalizace vede ke snížení daňové povinnosti pomocí různých daňových úlev, které jsou legální. Naproti tomu daňový únik je zcela nelegální, jedná se o neodvedení nebo zkrácení daně, které může být úmyslné, za což hrozí postih, nebo neúmyslné ve smyslu nedbalosti. Daňové plánování obchodní společnosti užívají za účelem nalezení optimálního výše jejich daňové zátěže.

Cílem diplomové práce je provést charakteristiku společenské odpovědnosti firem a daňového plánování a analyzovat v uvedených oblastech aktivity obchodních společností zařazených v indexu PX v rámci Burzy cenných papírů Praha.

Po úvodní části diplomové práce následuje druhá kapitola, ve které bude představen koncept společenské odpovědnosti firem, vymezení základních principů a přínosů společenské odpovědnosti firem. Tato kapitola bude také obsahovat hodnocení a způsoby měření společenské odpovědnosti firem a porovnání společenské odpovědnosti firem v Evropské unii a v České republice. Pozornost bude také věnována argumentům pro a proti společenské odpovědnosti firem.

Obsahem třetí kapitoly diplomové práce bude teoretické vymezení daňového plánování, jaká je historie a kdo patří mezi subjekty mezinárodního daňového plánování, jaké jsou základní metody mezinárodního daňového plánování, co je to daňová optimalizace nebo offshore podnikání. Nezbytnou součástí této kapitoly budou také daňové ráje, jejich teoretické vymezení, jaké jsou formy podnikání v daňových rájích a jaké jsou nástroje v boji proti zneužívání jejich existence. Setkáme se zde také s pravidly, které zamezují fiktivní operace neboli GAAR, s pravidly proti vyhýbání se daňové povinnosti neboli BEPS a také se zde setkáme s novým pojmem a tím je ATAD, který je v zákoně o dani z příjmu implementován

částečně v roce 2019, a který stejně jako BEPS bojuje proti vyhýbání se daňové povinnosti. Posledním, ale neméně důležitým bodem budou smlouvy o zamezení dvojího zdanění.

Čtvrtá kapitola bude zaměřena na analýzu začlenění daňového plánování do oblasti společenské odpovědnosti. V této kapitole bude provedena analýza obsahu výročních zpráv obchodních společností, jejichž akcie jsou umístěny na Burze cenných papírů Praha – konkrétně se jedná o akcie z Prime market. Analýza bude zaměřena na společenskou odpovědnost jednotlivých organizací, budou zde uvedeny oblasti společenské odpovědnosti, které jednotlivé obchodní společnosti reportují, např. vliv na životní prostředí, rozvoj a vzdělání zaměstnanců nebo charitativní činnost. V této kapitole budou také zobrazeny informace o aktivitách analyzovaných společností v oblasti daňového plánování. V závěru kapitoly bude provedeno srovnání výsledků analýzy České republiky s Polskem, a to jak z hlediska společenské odpovědnosti, tak z hlediska daňového plánování.

Při zpracování diplomové práce bude využito několika vědeckých metod, které vycházejí z uvedeného cíle práce, přičemž základním východiskem bude teoretické vymezení základních pojmů. K vymezení dané problematiky, nalezení řešení a specifikaci případných nedostatků bude uplatněna teoretická a kritická analýza. Metoda praktické aplikace bude využita ve čtvrté kapitole a v této části bude také použita metoda analýzy. V celé diplomové práci bude využita metoda postupu, kdy se přechází od obecných pojmů ke složitějším.

2 Charakteristika společenské odpovědnosti firem

Společenská odpovědnost firem (v anglickém jazyce Corporate Social Responsibility, dále také jen CSR) představuje v současné době velmi populární a rozvíjející koncept. První základní kameny položil v roce 1953 Howard R. Bowen vydáním knihy *Social Responsibilities of the Businessman*, ve které se společenskou odpovědnost firem pokusil definovat. Od té doby vznikla řada definic, ale stále ještě není zcela definována širě záběru CSR. Společenská odpovědnost firem přináší celou řadu benefitů, a to nejenom podnikům, ale také stakeholderům. Jelikož anglický výraz stakeholder nemá v češtině odpovídající význam, zpravidla se tento pojem překládá jako zájmová skupina, zájmový jedinec nebo třetí osoba v podnikání. V nejširším pojetí zahrnuje pojem stakeholder zákazníky, akcionáře, zaměstnance, obchodní partnery, odběratele, dodavatele, zájmové skupiny, odbory a mezinárodní organizace. Podrobněji bude pojem stakeholder vysvětlen v podkapitole 2.5

Společensky odpovědné firmy usilují nejenom o naplnění ekonomických cílů, ale také o naplnění sociálních a environmentálních aspektů, což se projevuje například tím, že se vyhýbají korupci, stanovují si vysoké etické aspekty nebo se snaží minimalizovat negativní dopady na životní prostředí.

Během posledních let roste zájem o problematiku společenské odpovědnosti, která je podporována mezinárodními organizacemi, Evropskou unií, vládou, ale hlavně samotnými firmami. Společenská odpovědnost firem je totiž moderním konceptem vyjadřující orientaci podniku na dlouhodobé cíle a zasahuje do všech oblastí působení firmy. Způsob, jakým se firma chová k okolnímu prostředí může mít významný vliv na tržní postavení a na její finanční výsledky (Kašparová, 2013; Kunz, 2012).

2.1 Vymezení pojmu společenská odpovědnost

V současné době neexistuje ve světě žádná všeobecně platná definice, jelikož je založena na dobrovolnosti a nemá pevně dané hranice, a to vede k širokému chápání a odlišné interpretaci tohoto konceptu. Z tohoto důvodu existuje celá řada definic a přístupů k vymezení společenské odpovědnosti, které jsou velmi často nejednoznačné, a proto dávají prostor k široké interpretaci (Kašparová, 2013; Kunz, 2012).

Otázkou jednotného vymezení CSR se zabývá řada zahraničních i českých autorů. K zajímavým poznatkům se dopracoval Alexandr Dahlsrud ve svém díle *How Corporate Social*

Responsibility is defined: an Analysis of 37 definitions, kde na základě analýzy vymezil pět základních oblastí, které se v definici vyskytovaly nejčastěji. Mezi oblasti patří:

- oblast environmentální,
- oblast ekonomikou,
- oblast sociální,
- stakeholdery a
- dobrovolnost.

Dahlsrud dospěl ke zjištění, že čtyři z těchto pěti oblastí se vyskytují minimálně v 80 % definic, a proto se domnívá, že i když existuje celá řada odlišných definic, téměř všechny jsou v souladu (Kašparová, 2013; Kunz, 2012).

2.2 Hlavní principy společenské odpovědnosti

Vzhledem ke značné šíři a komplexnosti konceptu CSR existuje celá řada přístupů a vymezení společenské odpovědnosti, i přesto je možné stanovit hlavní principy CSR. Mezi nejznámější principy patří:

1. dobrovolnost – společensky odpovědné firmy realizují aktivity, které jsou nad rámec jejich povinností vymezených legislativou, a tudíž jsou zcela dobrovolné a vychází z jejich vnitřního přesvědčení;
2. angažovanost firem – firma působící na komerční bázi uplatňuje v této oblasti proaktivní politiku a nečeká na okamžik, kdy bude ke svému chování vyzvána;
3. aktivní spolupráce se všemi zainteresovanými skupinami – mezi zainteresované skupiny řadíme i ostatní stakeholdery, např. zaměstnanci, zákazníci nebo dodavatelé. Aktivní spolupráce mezi firmou a stakeholdery může vytvářet tzv. „win-win“ situace, ze kterých mohou těžit obě dvě strany. K tomu je potřeba nejenom odpovědný přístup firem, ale i samostatných stakeholderů, kteří by měli být zodpovědným partnerem;
4. systematičnost a dlouhodobý časový horizont – společenská odpovědnost firem by se měla stát součástí strategického plánování a hodnocení firem, není proto pouze krátkodobou záležitostí;
5. fungování firmy s ohledem na tzv. „triple-bottom-line business“ – společenská odpovědnost stojí na třech pilířích – ekonomickém, sociálním a environmentálním, a proto by se měly firmy věnovat nejenom maximalizaci zisku a ekonomickému růstu, ale také i řešení sociálních a environmentálních problémů;

6. odpovědnost vůči společnosti a závazek firmy přispívat k rozvoji kvality života – důležitým aspektem je pracovat ve prospěch společnosti, tzn. projevovat zájem o dění ve svém okolí a minimalizovat sociální, etické a environmentální problémy a hledat trvale udržitelná řešení (Kašparová, 2013; Kunz, 2012).

2.3 Tři pilíře společenské odpovědnosti

Společenská odpovědnost firem je moderním konceptem, který se opírá o tři pilíře (tzv. triple-bottom-line):

- profit (ekonomická oblast),
- people (sociální oblast),
- planet (environmentální oblast).

Koncept CSR lze aplikovat ve třech základních oblastech, kterými jsou ekonomická, sociální a environmentální oblast a každá ze těchto oblastí zahrnuje konkrétní činnosti, soubory pravidel chování a způsoby podnikání. Firma přijímající koncept společenské odpovědnosti se snaží nejenom o maximalizaci zisku, ale musí brát ohled na všechny pilíře a uplatňovat dobrovolně nad rámec svých legislativních povinností některé principy vyplývající ze tří oblastí (Krymláková, 2009; Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

2.3.1 Ekonomická oblast

Hlavním cílem každého podniku je dosažení zisku a díky tomu může podnik financovat řadu společenských aktivit. Mezi tyto aktivity může patřit například:

- vytvoření etického kodexu nebo podobného dokumentu, který upravuje chování firmy,
- přijetí a uplatňování principů dobrého řízení;
- ochotnost podniku kontinuálně poskytovat o sobě pozitivní i negativní informace všem svým stakeholderům,
- vymezení pravidel chování k zákazníkům, přičemž jedním z jejich hlavních cílů jsou spokojení zákazníci, kterým jsou nabízeny bezpečné a kvalitní výrobky za rozumnou cenu, což vede ke snížení reklamací ze strany zákazníků,
- vymezení pravidel chování k vlastníkům, akcionářům, jejich informovanost, respektování ochrany duševních vlastnictví a pravidel čestného konkurenčního boje, inovace a odpovědnost investování (Krymláková, 2009; Kunz, 2012).

2.3.2 Sociální oblast

Sociální oblast by se měla především zabývat péčí o své zaměstnance a také souvisí s pracovními podmínkami, které firma pro své zaměstnance vytváří. Odpovědný přístup firem ke svým zaměstnancům přináší řadu benefitů jako je vyšší loajalita, nižší pracovní absence nebo vyšší pracovní výkonnost. Rozsah těchto aktivit je velmi široký, patří sem například:

- vyváženost pracovního a osobního života využívající mnoho moderních trendů jako je pružná pracovní doba, možnost práce z domova, udržování kontaktů se zaměstnanci v době rodičovské dovolené, firemní školka, pomoc při krizových situacích, aj.,
- zajištění rekvalifikace propuštěných zaměstnanců a pomoc s jejich dalším uplatněním,
- podpora rozvoje lidského kapitálu – firma by měla poskytovat podmínky pro zvyšování kvalifikace formou školení, podporování vzdělávání a rozšiřování znalostí nejen v jejich oboru působnosti,
- dodržování rovných pracovních příležitostí, a to nejenom ve vztahu muži – ženy, ale musí přistupovat se stejným respektem ke všem zaměstnancům bez ohledu na jejich pohlaví, věk, sexuální orientaci, zdravotní postižení nebo národnost,
- dodržování lidských práv a zákaz dětské práce,
- ochrana zdraví, zajištění bezpečnosti zaměstnanců, pravidelné lékařské prohlídky (Krymláková, 2009; Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

2.3.3 Environmentální oblast

V posledních letech se upírá stále větší pozornost na oblast životních prostředí. Firmy by si měly uvědomit, že musí uplatňovat odpovědnost nejenom uvnitř firmy, ale i z hlediska vnějšího prostředí, které chtějí nechtě ovlivňuje také. Může se jednat o hluknost, emise, odpad, využívání zdrojů nebo dopravní zátěž. Veškeré tyto dopady by měla firma co nejdříve eliminovat pomocí proaktivní politiky a také by o tom vždy měla informovat veřejnost. V environmentální oblasti by se měla obchodní společnost zaměřit na:

- ekologickou firemní kulturu – recyklace, úspory energií, úspora vody,
- ochrana přírodních zdrojů a úsporné zacházení s nimi,
- minimalizace dopravní zátěže, ať už se jedná o zaměstnance nebo přepravu surovin,

- omezení negativních dopadů na životní prostředí, monitorování vlivu na životní prostředí, aj.

Environmentální odpovědnost se netýká pouze výrobních podniků, ale i nevýrobní podniku se mohou v této oblasti projevovat, například tříděním odpadu, snížení spotřeby vody a energie, ochranou přírodních zdrojů atd (Krymláková, 2009; Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

2.4 Přínosy společenské odpovědnosti

Společenská odpovědnost firem je považována za moderní koncept podnikání zasahující do všech oblastí působení firmy, který ale přináší podniku zjevné výhody. Mezi nejdůležitější přínosy patří:

- zvyšování obrátu, zisku,
- úspora nákladů,
- kvalitní a spokojení zaměstnanci,
- větší přitažlivost pro investory,
- snížení rizika,
- zvyšování loajality zákazníků aj.

Spousta aktivit CSR vede často k inovacím, které mohou pomoci organizaci snížit náklady. Tyto náklady se dělí na dvě skupiny – explicitní náklady, které lze jednoznačně prokázat a které jsou vydané, a oproti tomu implicitní náklady, které souvisí nebo budou souviset s činností organizace, ale organizace je nemusí ihned pocítit. Takovým příkladem mohou být například náklady na budoucí odstranění znečištěných ploch nebo náklady na budoucí spory.

K nejvíce diskutabilní výhodě patří zvyšování zisku, jelikož aktivity CSR často přispívají ke zvyšování zisku nepřímo. Jedním z výzkumů, které vychází z platnosti tvrzení je výzkum z Harvardské univerzity poukazující na to, že organizace, které berou v úvahu zájmy všech svých stakeholderů, vykazují čtyřikrát větší tempo růstu než organizace soustředící se pouze na uspokojování zájmu cílových skupin.

Jedním z důležitých přínosů jsou kvalitní a spokojení zaměstnanci, kteří se podílí na posilování image podniku. Spokojenost zaměstnanců snižuje fluktuaci a náklady na přijímání nových zaměstnanců. Důležitým aspektem je podporovat kreativitu, inovativní prostředí, a hlavně schopnost udržet si kvalitní zaměstnance, jelikož motivovaní zaměstnanci bývají velmi produktivní (Kašparová, 2013; Krymláková, 2009; Pavlík, 2010).

Zvyšování loajality zákazníků spočívá v tom, že aktivity v oblasti CSR můžeme chápat jako určitý prvek odlišení se od konkurence, který může oslovit potencionálně zajímavou skupinu lidí, kteří budou ochotni si za tento výrobek zaplatit více.

Zařazení konceptu CSR do firemní strategie se považuje za dobrý tah organizace, jelikož se v nezávislých výzkumech prokazuje, že investice do společensky odpovědných organizací jsou méně rizikové a schopné nadprůměrného zhodnocení, což je v době nejistot a nenadálých krizí důležitá informace. Tento zájem dokazuje fakt, že mezi nejrespektovanější burzovní indexy patří i oblast postihující oblast CSR, a tudíž se lze domnívat, že organizace hlásící se ke konceptu CSR budou mít v budoucnu větší šanci získat kapitál oproti podnikům, které se ke konceptu CSR nehlásí (Kašparová, 2013; Krymláková, 2009; Pavlík, 2010).

2.5 Stakeholders

Stakeholdeři jsou všichni jednotlivci, skupiny nebo subjekty, které se ať už přímo nebo nepřímo podílejí na chodu firmy, nebo jsou jím ovlivněny. Stakeholdeři mohou přijít s firmou do přímého nebo nepřímého kontaktu. Jelikož dochází k velmi dynamickému rozšiřování stakeholderů, nabízí se otázka, které skupiny by měly ještě být za stakeholdery považovány. Patří sem například:

- investoři,
- zaměstnanci,
- akcionáři,
- obchodní partneři,
- dodavatelé,
- zákazníci,
- odbory (Krymláková, 2009; Kunz, 2012).

2.5.1 Členění stakeholders

Existuje několik hledisek členění stakeholderů, kteří ať už pozitivním nebo negativním způsobem ovlivňují činnosti podniku. Stakeholdeři bývají nejčastěji členěni podle toho, jak významný vliv mají na činnosti podniku, kdy rozlišujeme primární a sekundární stakeholdery. Primární stakeholdeři mají významný vliv na chod podniku, mezi něž patří vlastníci, investoři, zaměstnanci, zákazníci, dodavatelé aj. Sekundární stakeholdeři mají méně znatelný vliv na chod podniku a do této skupiny patří vláda, občanská sdružení, konkurence, nátlakové skupiny aj.

Mezi další používanou klasifikaci patří členění podle principů podnikání, kdy rozlišujeme tři skupiny, a to vnitropodnikové stakeholdery, externí stakeholdery spojití a nespojití s trhem. Mezi vnitropodnikové stakeholdery patří všichni, kteří se svými schopnostmi a dovednostmi podílejí na výsledcích podniku, tzn. zaměstnanci, manažeři a vlastníci. Stakeholdery externí spojití s trhem jsou všichni ti, kteří jsou v úzkém kontaktu s podnikem a existuje zde konkrétní propojení aktivit stakeholderů s činnostmi podniku. Do této skupiny patří zákazníci, dodavatelé a další spolupracující organizace. Externí stakeholdery nespojití s trhem spoluvytváří vzdálené prostředí, ve kterém podnik operuje. Do této skupiny patří různé místní, regionální a národní instituce (Krymláková, 2009; Kunz, 2012).

Každý podnikatelský subjekt chce být úspěšný na trhu, a tudíž by se měl zabývat analýzou svých klíčových stakeholderů a měl by hledat odpovědi na řadu otázek, jako jsou kdo jsou naši stakeholdery, kdo patří mezi důležité stakeholdery, jaké jsou jejich očekávání a zájmy nebo jaký je vliv stakeholderů na naše podnikání. Snaha o zlepšení vztahů se stakeholdery může přinést spoustu výhod, např. větší transparentnost, získání cenných informací, vzájemná inspirace, lepší porozumění, budování vzájemné důvěry aj.

Stakeholdery se liší podle konkrétního prostředí, ve kterém vystupují. Neexistuje jednotná definice, kdo do stakeholderů patří. Ve skutečnosti se podniky během svého působení na trhu střetávají s mnoha zájmovými skupinami neboli stakeholdery, mezi nejznámější patří vlastníci, zákazníci, zaměstnanci, akcionáři, investoři, věřitelé, vláda a stát, obchodní partneři – dodavatelé a odběratelé, veřejnost, média, vládní i nevládní organizace aj.

Jednotliví stakeholdery mají různé zájmy a používají různé formy moci k jejich prosazení. Tyto zájmy a formy moci jsou uvedeny v Tab. 2.1 (Krymláková, 2009; Kunz, 2012).

Tab. 2.1 Zájmy stakeholderů a forma moci jejich prosazení

STAKEHOLDERŮ	ZÁJEM	FORMA MOCI
Zaměstnanci	jistota zaměstnání	kolektivní vyjednávání
	spravedlivá odměna	stávka
	práce v bezpečném prostředí	tlak veřejnosti
Zákazníci	kvalitní produkty	nákup produktů u konkurence
	bezpečné produkty	bojkot firem, které nabízejí nekvalitní produkty
	přiměřené ceny	
Vlastníci a akcionáři	uspokojivá návratnost investic	volební právo vyplývající z vlastnického práva
	zvyšování cen akcií v čase	právo kontrolovat firemní účetnictví
Dodavatelé	pravidelné objednávky	odmítnutí splnění objednávky, pokud jsou porušeny podmínky
	platby za dodané produkty	poskytování produktů konkurenci
Konkurenti	být ziskoví	mnoho technologických inovací
	získat větší podíl na trhu	tlak nižších cen
Veřejnost	minimalizace rizik	tlak na vládu, aby přijala opatření
	ochrana sociálních hodnot	podpora aktivistů

Zdroj: Krymláková (2009), vlastní zpracování

2.6 Argumenty pro a proti přijetí společenské odpovědnosti firem

V souvislosti s rostoucí pozorností po společenské odpovědnosti firem se objevují argumenty pro i proti společenské organizaci.

2.6.1 Argumenty pro přijetí společenské odpovědnosti

Argumenty pro přijetí společenské odpovědnosti souvisí se změnou vnímání byznysu ze strany veřejnosti, potřebou seberegulace byznysu jako odpověď na vzrůstající ekonomickou moc a snahou firem vyhnout se vládním zásahům, které jsou reakcí na nevhodné chování firmy. Mezi další zásadní argumenty pro společenskou odpovědnost patří např. rostoucí očekávání veřejnosti, nadřazenost prevence nad léčbou, lepší životní prostředí, etické závazky, možnost omezení vládních regulací, aj. Ukazuje se, že společensky odpovědné chování firem má nejen

společenský přínos, ale také přináší velké množství výhod samotným firmám. Tyto výhody nemusí mít finanční podobu a jejich účinek se neprojeví okamžitě, ale to neznamená, že nejsou důležité. Řada autorů vyzdvihuje zejména následující nejdůležitější přínosy pro firmy uplatňující koncept CSR, které jsou uvedeny níže (Kunz, 2012).

Společenská odpovědnost firem přispívá k vytváření dobrého podnikového klimatu, neboť zaměstnanci pocítují větší sounáležitost s firmou, roste jejich sebedůvěra, motivovanost a produktivita. Firmy uplatňující společenskou odpovědnost firem jsou ceněnými zaměstnavateli s lepší pozicí na trhu práce, kteří mají větší šanci přilákat kvalitní zaměstnance.

Dochází ke zlepšení reputace a získání pozitivního obrazu v očích široké veřejnosti, která je výsledkem dlouhodobého, systematického a cílevědomého procesu, a je přirovnávána ke zlatému pokladu organizace, neboť má příznivý dopad na celkové působení organizace. Výsledkem je jakási mozaika vytvořená z celé řady prolínajících se znaků, mezi které patří i angažovanost v jednotlivých oblastech CSR. Má-li organizace dobrou pověst, usnadňuje jí to komunikaci a napomáhá k vytváření lepších vztahů s klíčovými stakeholdery, k získání jejich náklonosti a spolupráce, což je nepostradatelné pro budoucí úspěch a prosperitu. Organizace by tedy měla usilovat zejména o zvýšení reputace v místní komunitě a o získání náklonosti svého okolí (Kunz, 2012).

Ocenění u obchodních partnerů a možnost přilákání nových partnerů, jelikož potenciální obchodní partneři budou při rozhodování o tom, zda budou s firmou dlouhodobě spolupracovat, zvažovat nejenom ceny, ale i celou řadu dalších faktorů, jako je kvalita výrobků, schopnost dodat zboží včas a na správné místo, solventnost, platební podmínky, aj. Díky společenské odpovědnosti má firma daleko větší šanci získat důležité obchodní partnery a následně si je dlouhodobě udržet. Důležité také je, aby management firmy bral v potaz tyto kritéria a podle toho vybíral své dodavatele a subdodavatele, kteří se budou chovat odpovědně a spolehlivě.

Uplatňování principů společenské odpovědnosti firem v každodenní praxi může firmám přinášet důležitou konkurenční výhodu. Jelikož patří CSR v dnešní době mezi významný faktor konkurenceschopnosti, bude stále více platit fakt, že chtějí-li se prosadit na zahraničních i lokálních trzích, musí trvale zvyšovat standard svých CSR (Kunz, 2012).

Důležitým přínosem je také rostoucí prodej a loajalita zákazníků ke společensky odpovědným firmám, protože společensky odpovědné chování firem posiluje hodnotu značky a povědomí o značce ve společnosti, a tak lze očekávat, že následně budou firmy odměněny i větším zájmem zákazníků. Průzkum v České republice ukázal, že většina zákazníků považuje společensky odpovědné chování firem za důležitý aspekt a zvažují ho při svém nákupním

rozhodování. Z průzkumu CSR Europe z roku 2000 vyplynulo, že téměř 20 % dotázaných by bylo ochotno si za výrobek připlatit, pokud by bylo zboží vyrobeno v souladu s principy CSR a 16 % dotázaných již někdy bojkotovalo výrobky firmy, která je společensky nezodpovědná.

Některé výzkumy ukazují, že společensky odpovědné firmy mají v delším časovém období lepší ekonomickou výkonnost a dochází tedy k nárůstu zisku.

Mezi další možné přínosy patří daňové úlevy, nižší dohled regulačních orgánů, příležitost získat přízeň a náklonnost stakeholderů, podpora inovací, zlepšení morálky u zaměstnanců, větší transparentnost a důvěryhodnost firmy (Kunz, 2012).

2.6.2 Argumenty proti přijetí společenské odpovědnosti firem

Společenská odpovědnost firem si během svého vývoje získal i řadu kritiků. Mezi nejznámějšího kritika patřil Milton Friedman, zastánce liberální ekonomie a nositel Nobelovy ceny. Domníval se, že zapojení do společensky prospěšných aktivit firmu odvádí od splnění jejího hlavního cíle a zvyšuje její náklady. Tyto náklady negativně přenáší na firemní stakeholdery, buď v podobě nižších výnosů a dividend, nebo vyšších cen výrobků a případně i nižších platů zaměstnanců. Podle Friedmana jsou manažeři zaměstnanci vlastníků firmy, a tak mají povinnost řídit firmu v jejich zájmu a usilovat tak o maximalizaci zisku, ze kterého by pak měli prospěch všichni, zejména vlastníci ve formě odměny za riziko, které podstoupili. Dále zastával názor, že firma snažící se primárně o maximalizaci zisku naopak díky působení neviditelné ruky trhu přispěje vlastně k tomu, že z tohoto zisku mají užitek i další stakeholderi, a proto není správné požadovat od firem ještě více, neboť již samotným vytvářením zisku společenskému blahobytu (Kunz, 2012).

Současným kritikem konceptu CSR je profesor Robert Reich, který v minulosti vedl ministerstvo práce a sociálních věcí v kabinetu bývalého demokratického prezidenta Billa Clintona. Reich označil CSR jako nebezpečné rozptýlení, které podkopává demokracii a odmítá hovořit o zvyšování CSR. Domnívá se, že by se zástupci podnikatelského prostoru měli angažovat v CSR jenom v těch oblastech, kde jim to přísluší a dokonce navrhuje, že by firmy měly naprosto upustit od CSR. Zastává názor, že povinností vlády je zachovat volný trh pro firmy, které se zaměřují na maximalizaci zisku, avšak tohoto zisku by nemělo být dosahováno na úkor veřejného zájmu celé společnosti. Reich si myslí, že některé velké firmy aplikují CSR proto, aby se vyhnuly dalším vládním regulacím (Kunz, 2012).

Mezi další známé kritiky z řad teoretiků v oblasti managementu patří profesor Aneel Karnani z Havardu, který zastává názor Milтона Friedmana a v mnohém navazuje na jeho

myšlenky. Karnani tvrdí, že CSR je pouhá iluze a firmy jej používají pouze jako nástroj public relations, dále že CSR je neefektivní nebo irelevantní a že existuje riziko neodbornosti vedení. Autoři Coulter a Robins uvádí šest argumentů proti společenské odpovědnosti, mezi které patří vyšší náklady, nedostatek dovedností, omezení maximalizace zisku, nedostatečná přehlednost, příliš mnoho moci v rukou podnikatelů a rozměňování účelu podnikání (Kunz, 2012).

2.7 Motivace ke společensky odpovědnému chování

Každý podnik, který uvažuje o implementaci CSR do své praxe zvažuje motivy a přednosti pro samotnou organizaci. V reakci na kritiky konceptu CSR bylo ověřováno, zda jsou aktivity v oblasti CSR podniku ekonomicky přínosné a zda se do nich vyplatí investovat. V následujících odstavcích se budeme jednotlivými motivy v podniku zabývat (Pavlík, 2010).

Podle některých výzkumů bylo dokázáno, že CSR přispívá ke zvyšování zisku. Podniky, které při svých aktivitách berou v úvahu zájmy všech zájmových skupin, mají lepší finanční výsledky než organizace, které tak neučinily. Hlavním důvodem zvýšené ziskovosti je zejména to, že CSR vede ke snížení implicitních nákladů, které souvisí se současným i budoucím podnikáním, např. náklady na odstranění ekologických škod nebo náklady na budoucí právní spory. Mezi důležité body z výsledků podniku, které uplatňují CSR patří:

- čtyřnásobné tempo růstu,
- nárůst investic od spolehlivých investorů,
- zkvalitnění lidských zdrojů zejména v důsledku zvýšení motivace,
- snížené náklady na nábor zaměstnanců,
- lepší obchodní podmínky ze strany obchodních partnerů,
- snížení rizik, aj.

Podle průzkumu bylo dokázáno, že mnoho spotřebitelů odmítá nakupovat v řetězcích, které určitým způsobem porušili společenskou odpovědnost, např. když se v místě výstavby supermarketů podařilo najít vzácné památky a firmy to obešly, což poukazuje na skutečnost, že spotřebitelé zohledňují nejenom cenu výrobku, ale také společenskou odpovědnost podniku. Spotřebitelé jsou tedy ochotni zaplatit za výrobek více, pokud se řetězec chová společensky odpovědně, což např. znamená, že spotřebitelé zaplatí klidně o 10 % více, pokud se bude jednat o ekologický výrobek (Pavlík, 2010).

Podnik, který se zabývá společenskou odpovědností podniku, zvyšuje motivaci a kreativitu zaměstnanců, což ovlivňuje produktivitu práce a kvalitu výrobků. U podniků respektující koncept CSR byl zaznamenán větší zájem o práci, protože zaměstnanci

upřednostňují dobrou pověst podniku před zaměstnáním v podniku se špatnou image, i kdyby jim zde nabídli vyšší plat.

Firmy respektující CSR mají zvýšený zájem investorů i zájem bank poskytovat jim úvěr, což přináší pozitivní zpětnou vazbu, protože nižší úroky z úvěru poskytují další výhodu v porovnání s ostatními podniky. Je zřejmé, že investice do společensky odpovědných podniků jsou méně rizikové, a to by mělo být vykompenzováno vyšším výnosem, nicméně averze vůči riziku investorů je tak vysoká, že obvykle dochází k odříznutí cesty k nákladově únosným finančním zdrojům (Pavlík, 2010).

2.8 Hodnocení a způsoby měření společenské odpovědnosti

Většina podniků chápe CSR jako investici, což je správné, která má vlastníkům přinést něco pozitivního, což může být vyjádřeno jak v peněžních prostředcích, tak v dobrém pocitu z vykonaného skutku. K tomu, aby mohla být strategie CSR naplňována, je důležité stanovit různé mechanismy, které podniku pomohou průběžně informovat, monitorovat, měřit a vyhodnocovat stav v oblastech CSR. Nabízí se ale otázka, jestli je vůbec možné měřit užitek z aktivit, které podniku přinesou nehmotný přínos, jako je např. zvýšení motivace zaměstnanců, jelikož vyhodnocování přínosů je zde velmi obtížné, neboť jsou vazby málo viditelné. I přesto existují dvě skupiny metod hodnocení CSR, které budou popsány níže (Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

2.8.1 Exaktní metody hodnocení společenské odpovědnosti

Mezi nejpoužívanější metody patří:

Směrnice OECD pro multinárodní společnosti

Směrnice OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) pro multinárodní společnosti byly vydány Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj a zaměřují se na ekonomické, environmentální a sociální problémy. Směrnice jsou postaveny na závazku národních vlád k dokumenty, k nimž se přihlásilo 34 zemí, z toho 29 členských zemí OECD a 4 nečlenské země. Obsahují soubor pravidel a doporučení týkající se odpovědného chování nadnárodních společností, které nejsou právně závazné, ale jsou pouze dobrovolné. Směrnice OECD obsahují témata jako vztah průmyslu a životního prostředí, transparentnost podnikání, zaměstnanecké vztahy, konkurenční boj, boj proti korupci, řízení rizik, aj. (Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

AA 1000 Account Ability/Assurance Standard (dále jen AA 1000)

AA 1000 vznikly ve Velké Británii a jejich cílem je přispět k větší transparentnosti jednotlivých činností managementu. Důležitým prvkem je sociální dimenze odpovědnosti organizace pokrývající oblasti účetnictví, plánování, auditu a reportingu. AA 1000 zahrnuje celou řadu oblastí jako je sociální a etický audit, volba indikátorů, reportování CSR, společensky odpovědnou strategii a komunikace se stakeholdery. Tato norma je vhodná pro všechny typy organizací, jak ze soukromého, tak i z veřejného sektoru (Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

London Benchmarking Group

Metodika London Benchmarking Group, dále jen LBG, vznikla ve Velké Británii a je využívána podniky po celém světě. Podstatou je ohodnotit v peněžní hodnotě všechny vstupy, zhodnotit výstupy a vyjádřit dlouhodobé účinky, tzv. dopady. Výhodou této metodiky je možnost srovnání podniků mezi sebou, tzv. benchmarking. Model LBG rozlišuje tři různé formy angažovanosti organizace při dobrovolných aktivitách:

- firemní dárcovství – nepravidelná podpora veřejně prospěšných akcí, dary jsou poskytovány bez nároku na zpětnou výhodu pro firmu;
- firemní investice v místní komunitě – organizace volí subjekty podpory s vidinou zajištění dlouhodobých výhod, např. zvýšení image,
- komerční iniciativy – prezentace firemní značky prostřednictvím neziskové organizace, např. sponzoring (Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

SA 8000

Norma SA 8000 se zabývá zlepšováním pracovních podmínek, které vychází z výmluv a doporučení. Tato norma vznikla v New Yorku ve spolupráci s podniky, odbory a neziskovými organizacemi. Norma specifikuje požadavky na sociální odpovědnost podniku v devíti oblastech, kterými jsou pracovní doba, odměňování, zdraví a bezpečnost, systém řízení, diskriminace, dětská práce, nucená práce, disciplinární praktiky a svoboda sdružování. SA 8000 je jedno z mála norem, která je certifikována, což znamená, že mohou provádět audit, a tudíž je vhodná zejména pro velké podniky (Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

Global Reporting Initiative (dále jen GRI)

Mezinárodní iniciativa GRI vytvořila pravidla a návody, které slouží podnikům po celém světě jako vodítko k tomu, aby mohly zlepšit kvalitu, užitečnost a přesnost

reportování o užitečnosti neboli aby mohly co nejlépe sestavit CSR report. Kromě návodu poskytuje i kvalitní a standardizované mechanismy hodnocení aktivit podniků v této oblasti a všímá si jak finančních, tak nefinančních údajů. GRI přináší seznam základních indikátorů – sociálních, ekonomických a environmentálních, kterých by se měly firmy vydávající v souladu s GRI držet, a pokud se jich nebudou držet, je nutné vysvětlit důvod, proč je opomenuly (Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

2.8.2 Indexové metody hodnocení společenské odpovědnosti

Mezi pět základních metod způsobů hodnocení a měření podle DecockGood patří:

Měření na základě analýzy obsahu výročních zpráv

Na první pohled se jedná o velmi snadnou metodu, ale bohužel jejím velkým nedostatkem je rozdílný přístup k obsahu publikovatelných zpráv. Některé organizace se při sestavování výročních zpráv přesně drží směrnicemi GRI, ale spousta jiných si výroční zprávy sestavuje podle sebe, což vede k tomu, že je velmi obtížné provádět hodnocení pouze na základě obsahové analýzy, protože některé oblasti ve výročních zprávách často úplně chybí. A dalším důležitým problémem je, že tvůrcem výroční zprávy je samotná organizace, a tak může obsahovat neúplné nebo záměrně zkreslené údaje (Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

Indexy znečištění

Hlavní nevýhodou této metody je skutečnost, že se indexy vztahují na výkonnost organizací pouze v některých odvětvích. Měření je objektivnější, ohodnocení je prováděno nezávislou organizací, což snižuje riziko záměrného zkreslení údajů (Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

Indexy hodnotící pověst podniku

Indexy hodnotící pověst podniku většinou zkoumají názory různých skupin z okolí organizace, které mohou mít subjektivní podobu. Často se za měřítko výkonnosti bere umístění organizace v různých žebříčcích, ale objevuje se kritika, že se do těchto žebříčků dostávají pouze velké organizace, které mnohdy dosahují dobrých výsledků ale nikoliv pro své aktivity, nýbrž pro jejich popularitu mezi respondenty (Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

Informace od ratingových agentur

Ohodnocení různých oblastí společensky odpovědného chování provádějí ve velké míře ratingové agentury, což je zárukou objektivity prezentovaných závěrů. Velkým problémem je ale nezveřejňování celé metodologie hodnocení CSR aktivit (Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

Měření na základě poznatků získaných z dotazníků

U metody měření na základě poznatků získaných z dotazníků záleží výsledek na zvolené metodologii, a zde je hlavním problémem záměrné zkreslování reality respondenty. Zkreslování dat je možné částečně eliminovat např. pomocí kontrolních otázek (Kunz, 2012; Pavlík, 2010).

V České republice se pro hodnocení společenské odpovědnosti používá ryze český systém hodnocení KORP, které vytvořilo Sdružení korektní podnikání ve spolupráci se Sdružením pro oceňování kvality ve snaze vytvořit rámec pro jednotný způsob posuzování zpráv o CSR v České republice. Metoda KORP se opírá o soustavu ukazatelů GRI, metodiku hodnocení EFQM a metodiku sebehodnocení CAF 2006. Jelikož má model GRI řadu nedostatků, např. že zohledňuje pouze výsledky a procesy v podniku nijak neřeší, z toho důvodu byly do modelu KORP zabudovány prvky EFQM a CAF 2006. Model hodnocení KORP je důležitý pro Radu kvality České republiky, která uděluje Národní cenu ČR za společenskou odpovědnost. Metodu KORP mohou využít i podniky, které se neúčastní soutěže o národní cenu, ale slouží obchodní společnosti pro sebehodnocení. V metodě KORP se hodnotí zejména podmínky zaměstnávání, environmentální dopady výroby na životní prostředí nebo organizační zabezpečení CSR (Kunz, 2012).

2.9 Společenská odpovědnost v Evropské unii

V devadesátých letech 20. století vzniklo v Evropské unii několik významných iniciativ, které si kladly za cíl podpořit rozšiřování společensky odpovědného chování jako součást přirozeného podnikatelského standardu. Mezi jedny z nejznámějších iniciativ patří CSR Europe, Lisabonský summit, CSR Business Marathon, European Multistakeholder Forum, Evropská aliance pro CSR a Enterprise 2020 (Kunz, 2012).

Již na počátku devadesátých let 20. století přišel tehdejší předseda Evropské komise s několika návrhy, které by mohly přispět k posílení a rozšíření povědomí o CSR v evropském prostoru. Jeden z jeho návrhů byl podnětem k definování oblasti CSR a později byli zástupci podnikatelského sektoru vyzváni, aby přijali Evropskou deklaraci proti sociálnímu vyloučení. Jelikož byla tato deklarace schválena, umožnilo to spustit Evropskou podnikatelskou síť pro

sociální kohezi, která se snažila o zvyšování povědomí o CSR, ale také o hledání nových cest. Později byla tato síť přejmenována na CSR Europe, která si kladla několik hlavních cílů, jako jsou např. stát se evropskou expertní centrálou na problematiku CSR, přispět k rozšíření tohoto konceptu v Evropě, poskytovat poradenství a vzdělávání v oblasti CSR, propagovat společensky odpovědné podnikání aj. CSR Europe má v každé členské zemi partnerské organizace napomáhající při realizaci jejich cílů, v České republice touto organizací je Business Leaders Forum Česká republika (Kunz, 2012).

Další významný pokrok v oblasti CSR přinesl Lisabonský summit Evropské unie. Jedním z hlavních témat summitu byla problematika CSR, který deklaroval, že je žádoucí a důležité tento koncept podporovat v rámci celé Evropské unie (Kunz, 2012).

Za podpory Evropské komise byly spuštěny konference s názvem CSR Business Marathon na téma společenské odpovědnosti firem. Hlavním cílem bylo seznámit co nejvíce zástupců podnikové sféry se základními přístupy a principy společenské odpovědnosti.

Na popud Evropské komise zahájilo svoji činnost European Multistakeholder Forum a Evropská aliance pro CSR. Hlavním cílem European Multistakeholder Forum byla výměna názorů a zkušeností ve vztahu ke společenské odpovědnosti a s tím související snaha přijmout společné stanovisko k regulaci společenské odpovědnosti. Evropská aliance pro CSR se zabývala přijetím společenské odpovědnosti napříč evropskými podniky všech velikostí a také podporovala inovační potenciál a budoucí konkurenceschopnost Evropy. Mezi hlavní oblasti Evropské aliance pro CSR patřilo zvyšování povědomí o CSR, podpora výzkumu a vzdělání, výměna postupů v oblasti CSR, poskytování více informací spotřebitelům a mezinárodní rozsah CSR (Kunz, 2012).

Posledním projektem je Enterprise 2020 vycházející ze zásad Evropské aliance pro CSR. Projekt Enterprise 2020 se snaží reflektovat celosvětové trendy a podporovat rozšiřování CSR do každodenní praxe podniků všech velikostí, ale také se snaží zapojovat různé partnerské organizace do dalšího rozvoje CSR. Mezi hlavní cíle projektu patří podpora firmy při budování dlouhodobě udržitelné konkurenceschopnosti, podpora úzké spolupráce mezi firmami a partnerskými organizacemi prostřednictvím nových forem spolupráce a posílení celosvětové vedoucí pozice Evropy v oblasti CSR a zapojení institucí EU a širšího spektra mezinárodních aktérů (Kunz, 2012).

2.10 Společenská odpovědnost v České republice

V posledních letech se začíná věnovat problematice společenské odpovědnosti firem v České republice čím dál větší pozornost, včetně hledání cest k jejímu rozšíření. Jednou z nejznámějších organizací na poli CSR v České republice je Business Leaders Forum, dále jen BLF. BLF je sdružením mezinárodních a českých obchodních společností, které se snaží prosazovat společensky odpovědné chování včetně dodržování etických principů v podnikání. BLF je jedním z národních partnerů CSR Europe, které se snaží seznamovat podnikatelskou veřejnost v České republice s hlavními principy CSR a napomáhat tak rozšíření společensky odpovědného chování u nás. Díky napojení na významné mezinárodní organizace zabývající se CSR může BLF poskytovat aktuální informace týkající se problematiky CSR. Mezi členy BLF patří ČSOB, Vodafone, Česká spořitelna a Sazka (Kunz, 2012).

3 Teoretické vymezení daňového plánování

Daňové plánování je aktivita, kdy obchodní společnosti využívají daňových výhod, které jednotlivé jurisdikce nabízí, aby přilákaly zisky a realizovaly daňové výnosy. Poplatníci daně mají plné právo využít všech legálních možností ke snížení své daňové povinnosti na minimum. Takové jednání poplatníků lze označit za daňové plánování, protože poplatník musí pro realizování daňové výhody svou činnost dopředu plánovat a přizpůsobovat požadavkům daných zákonů. Cílem daňového plánování je minimalizace neboli optimalizace daňových povinností v mezích legislativních norem.

Daňové plánování lze rozdělit z několika hledisek, přičemž nejčastěji jej dělíme z časového pohledu na strategické daňové plánování a operativní daňové plánování. Strategické daňové plánování představuje rozhodnutí s dlouhodobým daňovým dopadem, jako je např. rozhodnutí o právní formě podnikání, místo daňového domicilu, financování aktivit či investování volného kapitálu. Operativní daňové plánování zahrnuje rozhodnutí, která ovlivňují aktuální daňový dopad, jako je např. volba způsobu odepisování majetku či uskutečnění obchodní transakce (Kubátová, 2005).

3.1 Mezinárodní daňové plánování

Jedním z hlavních cílů podnikání je maximalizace zisku, s čímž souvisí i odvedení co nejmenší daně. V současné době je čím dál větší trendem přesouvat zisky obchodních společností do daňově zvýhodněných zemí a tím se obchodní společnosti vyhnou zdanění, nebo budou odvádět velmi nízkou daň. Cílem mezinárodního daňového plánování je zabránit daňovým únikům a přesouvání zisků do daňově zvýhodněných zemí, jinak řečeno do daňových rájů. Obsahem této kapitoly bude historie daňového plánování, subjekty, základní metody a náklady daňového plánování. Budeme se zabývat důležitými pojmy, jako jsou daňový únik versus daňová optimalizace a také problémem týkající se daňových rájů.

3.1.1 Historie a principy mezinárodního daňového plánování

Počátky daňového plánování se datují do dvacátých až třicátých let 20. století, kdy byly v Karibiku a jinde položeny základy legislativy umožňující registraci obchodních společností s daňovým osvobozením. Na rady právníků začaly těchto možností využívat bohaté rodiny světa za účelem převodu zisků a držení podílů ve svých domácích společnostech. Bohaté rodiny ale nebyly jediné, kdo těchto výhod začal využívat. Připojily se k nim i velké obchodní

společnosti, ale to byly však pouze ojedinělé případy. Od šedesátých let dochází k postupnému nárůstu a čím dál většímu využívání daňových rájů, objevují se komplexnější plány optimalizace zisků a dochází ke zdokonalení legislativy, aby odpovídala stále vzrůstajícím potřebám mezinárodního daňového plánování. Postupem času přestaly být daňové ráje doménou pouze největších firem a nejbohatších rodin, ale na trhu se začaly objevovat organizace, které nabízely zakládání obchodních společností v daňových rájích za velmi výhodné ceny, čehož začalo využívat stále širší spektrum subjektů. Na přelomu osmdesátých a devadesátých let se konkurenční boj stával více tvrdším a potřeba snižovat náklady vedla stále více obchodních společností do daňových rájů. Díky tomu došlo k novelizaci legislativy, byla přijata legislativa pro registraci offshore společností (dále budou rozebrány v kap. 3.3) a metody daňového plánování se stále zdokonalovaly a rozšiřovaly (Klein, 2002).

Rozmach offshore podnikání se stal nebezpečným pro určité skupiny lidí, které si uvědomily ztrátu svého vlivu, a proto došlo ve druhé polovině devadesátých let ke kampani proti daňovým rájům, do které se zapojily také mezinárodní instituce s cílem kriminalizovat využívání daňových rájů např. postihnout tunelování fondů a obchodních společností. Díky tomu byla legislativa opět novelizována a byly přijaty ustanovení proti praní špinavých peněz a legalizaci výnosů z trestné činnosti, jako jsou drogy, zbraně, aj. (Klein, 2002)

Odhaduje se, že je v daňových rájích drženo alespoň 10 % světového HDP, které činilo v roce 2017 zhruba 80 000 miliard \$. Toto číslo je pravděpodobně ještě vyšší z důvodu neprůhlednosti celosvětových daňových rájů, a podle některých ekonomů je to číslo mnohem větší, než si původně mysleli. (Zucman, 2019; Forbes, 2019)

Na začátku 21. století dochází k pokračujícímu tlaku na daňové ráje ze strany mezinárodních organizací. Dochází k další novelizaci legislativy směrem k větší regulaci a transparentnosti a byla zavedena přísnější regulace v oblasti finančních služeb. Po teroristických útocích na USA v září 2001 byl opět vytvořen tlak na daňové ráje a dochází tak k rozšíření legislativy a svá ustanovení proti praní špinavých peněz doplňují o zdroje k teroristické činnosti, tzn. dochází ke spolupráci proti teroristům a umožňuje se předávat veškeré informace v tomto směru (Klein, 2002).

V poslední době je snahou kriminalizovat nejen daňové úniky, což je bezesporu správné, ale také daňovou optimalizaci, která zahrnuje daňové plánování včetně vyhnutí se daním. Na obranu daňových rájů vystupují nezávislá centra i přední osobnosti, kteří poukazují na jejich užitečnost pro ekonomickou soutěž, jelikož dochází k výraznému snížení daňové zátěže ve většině vyspělých zemí na základě konkurence daňových rájů a zdůrazňují tak potřebu zachovat daňovou soutěž i do budoucna (Klein, 2002).

3.1.2 Subjekty mezinárodního daňového plánování

Mezi hlavní subjekty mezinárodního daňového plánování patří beneficiát, poradce, poskytovatel, regulátor, registr společností, banka a třetí osoby.

Beneficiát je fyzická osoba, která je skutečným vlastníkem, bez ohledu na skutečnosti zapsané v registru společností, obchodní společnosti nebo struktury. Tato osoba přímo nebo nepřímo přes právníky a poradce dává pokyny správcům obchodní společnosti, a proto beneficiátem nemůže být právnická osoba, protože podle definice musí jít vždy o osobu udělující pokyny. Pro dobré obchodní společnosti je vždy důležité zjistit, kdo je jejich klientem, informace o zamýšlené firmě, jaké jsou plánované obraty, zda má dobrou pověst, zda jsou obchodní aktivity v souladu se zákonem a zda je použití offshore společnosti legitimní. Požadavky jednotlivých obchodních společností se mohou ale lišit, ale v zásadě by měly obsahovat shora uvedené. Pokud by to obchodní společnost po klientovi nepožadovala, je to pro něj negativní signál, jelikož si pak klient nemůže být jistý, že bude v dobré společnosti, a jelikož výše uvedené podmínky většinou odradí zájemce s kriminálním pozadím. Důležitým faktem je, že údaje o klientech jsou drženy pod přísným utajením a jediným způsobem, jak tyto údaje získat, je soudní rozhodnutí, které lze získat na činy typu praní špinavých peněz nebo výtěžku z drog (Klein, 2002).

Pokud se klient rozhodne pro využití offshore společností a má zájem to učinit legitimním způsobem, měl by si k tomu přizvat poradce, ale nemusí se jednat pouze o daňového poradce. Nejlepším způsobem je sestavit tým odborných poradců, který tvoří daňový poradce, zabývající se obchodními transakcemi klienta, problematikou mezinárodního zdanění a právní důležitý pro konzultaci vztahu k zákonům domovské země klienta a pro přípravu smluvních vztahů (Klein, 2002).

Do nedávné doby nebyli poskytovatelé offshore společností prakticky nijak regulováni a ve většině zemí mohl tyto služby poskytovat kdokoli. Tento stav se stal terčem kritiky, a proto byla přijata legislativa, která má za úkol poskytovatele offshore služeb regulovat a kontrolovat. Poskytovatelé musí pro obdržení licence splnit řadu náročných kritérií. Kontrola, regulace a prověřování se týká zejména akcionářů nebo přímých vlastníků poskytovatele služeb, dostatečného finančního zázemí poskytovatele, managementu poskytovatele, zaměstnanců a práce poskytovatele. Klienti by se měli důkladně informovat o struktuře obchodní společnosti poskytovatele offshore služeb a vyvodit si své vlastní závěry. Důležitým aspektem je pozice na trhu, kterým se potenciální klient při výběru poskytovatele offshore služeb bude řídit. Potenciální klient se bude zajímat o velikost obchodní společnosti měřenou

počtem jejich kanceláří, dobou působení na trhu, zázemím obchodní společnosti, jaký je počet poboček působících v zahraničí, země, kde působí, zda je držitelem licencí apod. (Klein, 2002).

Regulátor je orgán dohlízející na činnost poskytovatelů offshore služeb. Tímto orgánem bývá Komise pro finanční služby, která kromě dohledu nad poskytovateli dohlíží také na investiční fondy. Mezi základní funkce a pravomoci patří přijímání a zkoumání žádostí o licence, jejich schvalování a vystavování, proces kontroly a odebrání licence, prověřování licencovaných poskytovatelů ohledně dodržování podmínek udělené licence. Pokud se prokáže porušení podmínek, je v pravomoci komise rozhodnout dle závažnosti problému, zda stanoví lhůtu pro odstranění nedostatků a určí případné sankce anebo zahájí řízení o odebrání licence. Situace je ale taková, že některé obchodní společnosti před hrozbou licencování raději přesídlily do jiné země, kde licencování ještě není, či jsou jeho podmínky měkčí. Proto jsou licencované obchodní společnosti poskytovatelů pro klienta větší zárukou a má tak větší jistotu, že obchodní společnost poskytuje kvalitní služby (Klein, 2002).

Registr společností má za úkol poskytovat standardní činnosti, jako jsou registrace všech právních forem subjektů, poskytování údajů o těchto subjektech oprávněným osobám, ověřování dokumentů subjektů uvedených v registru, výběr poplatků formou fixní roční daně apod. pokud subjekty nesplní povinnosti stanovené místními zákony, pokud neuhradí stanovené poplatky nebo nepodají výroční zprávu, mohou být pokutovány ze strany registru. Tyto sankce se liší podle způsobu porušení zákona, vesměs se ale jedná o finanční sankce, které jsou specifikovány v příslušných zákonech. Tyto sankce jsou uvaleny na subjekt tak dlouho, dokud není zjednána náprava a sankce je uhrazena v plné výši. Tato doba je ale omezena a pokud obchodní společnost nesplní závazky, je možné ji vyškrtnout z registru s důsledkem ztráty právní subjektivity a obchodní společnost tak neexistuje (Klein, 2002).

Banka je velmi důležitou a možná i nejpodstatnější částí struktury, jelikož zajišťuje inkaso plateb pro offshore strukturu a tím je vlastně pro klienta srdcem struktury. Poskytovatel nabídne svým klientům z několika možností vybrat si banku, která aspoň částečně vyhovuje potřebám klienta, ale nezávisí pouze na klientovi, jakou banku si vybere. V poslední době jsou banky čím dál více obezřetné při navazování nových vztahů, a tak si velmi důkladně vybírají svého klienta. Banka klienty přijme na doporučení poskytovatele, který ale za nového klienta přebírá určitou formu záruky v tom smyslu, že offshore strukturu nezneužije k nelegitimním účelům. Banky se dělí na dva typy, offshore a onshore banka. Důležité je, kde by měla být banka umístěna a co je pro klienta nejvýhodnější. Výhodou offshore banky je legislativa, dochází tak k utajení bankovních informací, snadná možnost otevřít si bankovní účet, minimální zůstatky na účtu a absence všech forem srážkových daní. Nevýhodou je vzdálenost

banky, pokud je nutná osobní návštěva a největší nevýhodou je, že jakákoliv platba do typické offshore země se může stát předmětem zkoumání. Výhodou onshore bank je možnost osobního bankéře, který spravuje účet klienta, mohou taktéž nabízet absenci srážkové daně, operace onshore banky se nestávají předmětem zvláštní pozornosti. A dokonce existují banky, které se specializují na klienty s offshore strukturami a poskytují jim různé speciální služby. Nevýhodou je legislativa, jelikož je opakovaně atakována konkurenčními zeměmi, které by ráda zastavily odliv finančních prostředků do těchto zemí (Klein, 2002).

Třetí osoby jsou subjekty, se kterými se obchoduje. V případě klasické obchodní společnosti jsou základními subjekty výrobce, dodavatel a odběratel. Mezi speciální subjekty můžeme zařadit spediční společnosti, společnosti provozující sklady, reklamní agentury, celní deklarace aj. důležité je si uvědomit, že offshore společnost je reálně existujícím právním subjektem, a proto se musí zabývat běžnými obchodními činnostmi jako jsou vyhledávání potencionálního obchodního partnera, navázání obchodního vztahu, naplnění obchodního vztahu, tzn. smlouvy o odběru výrobků, objednávky, faktury, bankovní výpisy potvrzující úhradu za zboží. Při procesu daňového plánování a přípravě struktury je třeba s těmito třetími osobami počítat a tyto vztahy je nutno naplánovat (Klein, 2002).

3.1.3 Základní metody mezinárodního daňového plánování

Základní metody mezinárodního daňového plánování jsou všeobecně známé, nicméně detailní znalost pravidel pro jejich používání z nich činí silný nástroj omezení daňové zátěže. Pokud jsou tyto metody použity bez jakýchkoliv hodnotových nebo časových omezení, mohou mít jejich výsledky spíše negativní charakter, a proto použití jakékoliv metody vyžaduje důkladné posouzení situace a z něj vyplývajících omezení. Níže budou popsány jednotlivé některé metody mezinárodního daňového plánování (Klein, 2002).

Převod výrobků a služeb

První metoda se zabývá převodem výrobků a služeb, jelikož určení ceny výrobků a služeb je v tržních ekonomikách v zásadě volné. Z hlediska daňového je určení ceny rovněž volné, ale pokud se jedná o ceny sjednané mezi spojenými osobami a tyto ceny se liší od cen obvyklých, může správce daně upravit základ daně o rozdíl těchto cen. Nejobvyklejší formou mezinárodního daňového plánování je metoda převodní ceny, kterou používají i ty největší obchodní společnosti. Tato metoda spočívá v ocenění prodávaného nebo nakupovaného zboží či služeb na cestě od zdroje po konečného klienta, přičemž zisk bude realizován ve struktuře s nejnižším zdaněním (Klein, 2002).

Základním zdrojem zabývající se problematikou převodních cen je Směrnice OECD o převodních cenách pro nadnárodní podniky a daňové správy. V současné době existuje pět základních metod stanovení převodních cen, které se dělí do dvou skupin na tradiční transakční metody a ziskové transakční metody.

Tradiční transakční metody jsou chápány jako nejjednodušší a vycházejí vždy ze znalostí ceny, případně ze znalosti hrubého obchodního rozpětí neboli jinak řečeno ze znalosti hrubé marže, což je částka, která by měla pokrýt nejen prodejní a jiné provozní náklady distributora, ale také by měla opětovnému prodejci přinést přiměřený zisk s ohledem na postoupená rizika. Při porovnávání těchto ukazatelů je nutné vždy očistit tyto ukazatele o vlivy, které mohou mít dopad na vyšší ceny a přírážky. Mezi tradiční transakční metody patří metoda nezávislé srovnatelné ceny, metoda ceny při opětovném prodeji a metoda nákladů a přírážky. Metoda nezávislé srovnatelné ceny porovnává ceny v řízené transakci s cenami ve srovnatelné nezávislé transakci za srovnatelných okolností. Tato metoda se jeví jako vysoce spolehlivá, je nejjednodušší z hlediska použitelnosti, avšak vyžaduje velkou míru srovnatelnosti. Metoda ceny při opětovném prodeji vychází z konečné ceny produktu, za kterou je produkt pořízen od sdruženého podniku a dále prodáván podniku nezávislému, tzn. konečnému odběrateli. Cena při opětovném prodeji je následně snížena o hrubé rozpětí závislého prodejce. Metodu ceny při opětovném prodeji je vhodné použít u firem distribuujících zboží nebo u obchodních společností poskytující marketingové služby. Poslední tradiční transakční metodou je metoda nákladů a přírážky vycházející z nákladů, které jsou spojeny s tvorbou a prodejem výkonu, a k těmto nákladům je pak přičtena příslušná zisková přírážka. Tato metoda je nejčastěji využívána při prodeji nedokončené výroby nebo při uzavírání dohod o nákupů (Accace, 2019; Rylová, 2012; Solilová, 2011).

Ziskové transakční metody zkoumají ziskovost dosahované v určitých transakcích mezi sdruženými podniky. Výběr příslušné metody závisí na provedené analýze a vhodnost použití jednotlivých metod je nutné posoudit zejména s ohledem na funkční a rizikový profil podniku. Ziskové transakční metody se dělí na metodu rozdělení zisku a transakční metodu čistého rozpětí. Metoda rozdělení zisku vychází ze zisku sdružených podniků z řízených transakcí, a tento zisk je pak na základě funkční analýzy rozdělen mezi sdružené podniky, které se na řízené transakci podílejí. Celkový zisk je pak rozdělen na základě toho, jak a jakou měrou daný sdružený podnik k tomuto zisku přispěl. K tomu, abychom správně zjistili správnost rozdělení zisku musíme nalézt podniky se srovnatelnými funkcemi a podle míry ziskovosti zjištěné u těchto srovnatelných nezávislých podniků pak určíme, jakého podílu na zisku by měl dosáhnout sdružený podnik. Metoda rozdělení zisku se používá tam, kde jsou jednotlivé

transakce natolik provázané, že nemohou být posouzeny odděleně, např. převod vysoce hodnotného a jedinečného nehmotného majetku. Poslední, ale neméně důležitou ziskovou metodou je transakční metoda čistého rozpětí, která zkoumá čisté ziskové rozpětí ve vztahu k příslušnému základu, tzn. porovnává finanční ukazatele související s řízenou transakcí s finančními ukazateli souvisejícími se srovnatelnou nezávislou transakcí, např. rentabilitu k nákladům, k prodeji, ziskovost apod. Transakční metoda čistého rozpětí funguje podobně jako metoda nákladů a přírážky nebo metoda ceny při opětovném prodeji, ale s tím rozdílem, že metoda čistého rozpětí pracuje s čistým ziskem a při stanovení ukazatele čistého zisku by měly být brány v potaz pouze ty položky, které se řízené transakce týkají a ostatní by měly být vyloučeny. Tuto metodu lze použít u zprostředkovatelských činností tam, kde nelze uplatnit metodu ceny při opětovném prodeji a metodu nákladů a přírážky (Accace, 2019; Rylová, 2012; Solilová 2011).

Půjčky

Půjčky jsou oblíbeným způsobem dočasného přesouvání finančních prostředků tam, kde jsou momentálně potřeba. Důležitým prvkem týkajícím se půjček jsou jejich podmínky a dodržování těchto podmínek. Hlavní roli zde hraje splácení půjček, jelikož půjčky, které nejsou dlouhodobě spláceny, představují významné daňové riziko, ale také riziko související s předlužením podniku. Proto je při sjednávání půjček nutné počítat s potřebou jejich splácení a vyčlenit na to potřebné finanční zdroje. Sjednaná úroková míra musí být obvyklá v čase, místě, odpovídajícímu vztahu smluvních stran, míře zajištění smluvního závazku a jakékoliv odchylky od obvyklých podmínek je třeba umět zdůvodnit. Aby nedocházelo ke zneužívání půjček je skryté kapitalizaci, může být daňová uznatelnost úroků z půjček omezena ve vztahu ke kapitálu obchodní společnosti, tzn., že část úroků, která odpovídá části jistiny přesahující stanovený limit, není uznávána jako položka snižující základ daně. V oblasti půjček je velmi aktuální směrnice ATAD, která je v České republice z části implementována do Zákona o dani z příjmu v roce 2019 a z další části v roce 2020. Směrnice ATAD bude dále popsána v kapitole 3.7 (Klein, 2002)

Pohledávky

Můžeme obchodovat s nejrůznějšími pohledávkami, jako jsou obchodní, bankovní, za nejrůznější typy dlužníků, aj. Využití mezinárodního daňového plánování pro obchod s pohledávkami má své výhody i nevýhody. Mezi výhody patří to, že platba za pohledávku není obvykle spojená se srážkovou daní (výjimkou jsou platby za úroky z půjček), převod

pohledávky je administrativně velmi snadný a ocenění je pohyblivé. Nevýhodou je, že vymáhání pohledávky je spojeno s osobně vykonávanou činností, která může vést ke vzniku stálé provozovny (Klein, 2002).

Factoring

Factoring se v zahraničním obchodě vyskytuje běžně a obecně znamená prodej krátkodobé nezajištěné pohledávky z obchodní činnosti, což znamená, že dlužník plní faktorovi, nikoliv exportérovi. Z hlediska mezinárodního daňového plánování může být odměna faktorovi metodou přesunu zisku do vhodnější země (Klein, 2002).

Nájem

Nájem může být buď operativní, kdy se po skončení nájmu věc vrací pronajímateli, nebo finanční pronájem s následnou koupí pronajaté věci. Platby za nájem jsou většinou podrobeny srážkové dani a tato sazba je českém daňovém právu různá pro operativní a finanční nájem. Srážková daň pro nájem je 5 % a 15 % a tyto daně budou popsány níže.

První zvláštní sazbou daně z příjmů pro poplatníky, kteří jsou daňovými nerezidenty a s výjimkou stálé provozovny, činí 15 % pro:

- příjmy ze služeb s výjimkou provádění stavebně montážních projektů, příjmy z obchodního, technického nebo jiného poradenství, řídicí a zprostředkovatelské činnosti a obdobných činností poskytovaných na území České republiky,
- příjmy z nezávislé činnosti, např. architekta, lékaře, inženýra, právníka, vědce, učitele, umělce, daňového či účetního poradce a podobných profesí, vykonávané na území České republiky,
- příjmy z osobně vykonávané činnosti na území České republiky nebo zde zhodnocované veřejně vystupujícího umělce, sportovce, artisty a spoluúčinkujících osob, bez ohledu na to, komu tyto příjmy plynou a z jakého právního vztahu,
- příjmy z nájemného movité věci nebo její části umístěné na území České republiky,
- bezúplatné příjmy, jedná-li se o příjmy plynoucí od daňových rezidentů České republiky nebo od stálých provozoven daňových nerezidentů umístěných na území České republiky,
- příjmy z úhrad od poplatníků, kterými jsou:
 - náhrady za poskytnutí práva na užití nebo za užití předmětu průmyslového vlastnictví, počítačových programů (software), výrobně technických a jiných hospodářsky využitelných poznatků (know-how),

- náhrady za poskytnutí práva na užití nebo za užití práva autorského nebo práva příbuzného právu autorskému,
- odměny členů orgánů právnických osob bez ohledu na to, z jakého právního vztahu plynou, sankce ze závazkových vztahů nebo příjmy ze svěřenského fondu.

Druhou zvláštní sazbou daně z příjmů pro poplatníky, kteří jsou daňovými nerezidenty, s výjimkou stále provozovny je 5 % z úplaty u finančního leasingu.

Důležité je zmínit, že konečná sazba daně záleží na smlouvě o zamezení dvojího zdanění. V případě nájmu je důležité věnovat pozornost i dani z přidané hodnoty, jelikož je nutné tuto daň platit i v případě, kdy se zboží po ukončení pronájmu vrací zpět pronajímateli (Marková, 2019; Klein, 2002).

Podílení se na nákladech

Nejčastější druh ujednání o podílení se na nákladech je ujednání o společném vývoji dlouhodobého nehmotného majetku, kde každý účastník obdrží podíl na právech na majetku, který je ve fázi rozvoje. V takovémto ujednání je každému účastníku uděleno samostatné právo k využívání dlouhodobého nehmotného majetku, jinak řečeno účastník užívá nehmotný majetek více ke svému vlastnímu prospěchu než při společné činnosti s ostatními podílčníky. Ujednání o podílení se na nákladech může existovat pro jakékoliv společné vytváření fondů, pro rozdělování nákladů a rizik, pro vývoj nebo nabývání majetku anebo pro získávání služeb. Typickým příkladem je, že obchodní společnosti se mohou rozhodnout o tom, že vloží do fondu peněžní prostředky pro získávání manažerských služeb nebo pro rozvoj reklamních kampaní (Klein, 2002).

Bankovní a pojišťovací služby

Bankovní licence jsou obvykle rozděleny do tříd, z nichž pouze nejvyšší třída dává možnost poskytovat bankovní služby i široké veřejnosti. Některé offshore země nabízejí založení bankovních subjektů za nízké poplatky. U levnějších bankovních licencí je poskytování služeb omezeno pouze na definovanou osobu nebo skupinu osob uvedenou v licenci. Pokud dojde k nákupu subjektu s bankovní licencí, je třeba si dávat pozor na složení a výši poplatků, které jsou spojeny se založením a správou offshore banky spojeny. Pro offshore pojišťovny platí téměř to samé, co pro offshore banky (Klein, 2002).

Licence a ochranné známky

Licenční smlouvy na práva průmyslového vlastnictví představují velmi efektivní přesun prostředků do výhodnějších zemí, protože v případě nepříznivého vývoje na trhu mají platby za licence alespoň nepřímou vazbu na ekonomické výsledky, tzn. část licenčních poplatků je pevná a část závisí na objemu produkce. Licenční poplatky jsou podrobeny srážkové dani, kterou lze snížit pomocí smluv o zamezení dvojího zdanění (Klein, 2002).

Služby nakupované ze zahraničí

Některé činnosti zpracovávané s rámci skupiny mohou být velmi snadno převedeny do daňově výhodnějšího státu, ale jelikož byl tento způsob v minulosti často zneužíván, je třeba být připraven na zpochybnění ze strany správce daně. Nejčastěji se tato situace týká služeb spojených s marketingovými průzkumy nebo obchodním zprostředkováním. Je třeba poukázat na to, že samotné účetní doklady nestačí k prokázání, že byla činnost skutečně realizována, proto je nutné archivovat veškeré doklady, které mohou pomoci v daňovém řízení. Dalším důležitým prvkem je oceňování poskytovaných služeb a je tedy nezbytné, aby služby byly nejenom skutečně poskytovány, ale také oceněny způsobem, který odráží jejich skutečnou tržní hodnotu (Klein, 2002).

3.1.4 Náklady na mezinárodní daňové plánování

Náklady na mezinárodní daňové plánování lze rozdělit na několik skupin, které budou níže popsány.

Náklady spojené se založením obchodní společnosti

Mezi náklady na založení obchodní společnosti patří cena za registraci obchodní společnosti, náklady s požadovaným minimálním upsaným a splaceným kapitálem a další jednorázové náklady, které jsou běžné při založení obchodní společnosti, jako jsou např. náklady na požadovaný minimální zůstatek, náklad na ověření dokumentů společnosti, kurýrní poplatky za doručení dokumentů, příprava a tisk firemních dokumentů, vytvoření webových stránek společnosti a také členství v profesních organizacích, např. v obchodní komoře (Klein, 2002).

Náklady na základní administraci včetně vládních poplatků

Náklady na základní administraci zahrnují zejména náklady na existenci a kontinuitu obchodní společnosti, mezi něž patří poplatky za poskytnutí sídla obchodní společnosti, místní

poplatky, poplatky pro tajemníka obchodní společnosti, pokud je povinnost tajemníka stanovena místní legislativou a vládní poplatky pro registr společností. Mezi další náklady patří náklady na zpracování účetnictví a audit, náklady na mzdy pracovníků, platby za nájem prostor nebo roční poplatek za jmenování ředitele. Náklady na základní administraci jsou účtovány poskytovatelskou společností jednou částkou se specifikací výše ročního poplatku místo daně. Tyto náklady jsou fixní a klientům jsou účtovány jednou ročně, a to vždy na rok dopředu (Klein, 2002).

Transakční náklady

Mezi transakční náklady se řadí všechny náklady spojené s obchodní činností společnosti. Typickými náklady jsou náklady na bankovní poplatky, náklady kurýrní služby za přepravu dokumentů, náklady na smluvní zajištění transakcí, tj. příprava a vyhotovení smluv, ověřování podpisů smluvních partnerů, aj. Všechny tyto náklady jsou klientům účtovány hlavně podle časové náročnosti a podle úkonu. Důležité u těchto nákladů je, že ředitelé offshore společností musí znát obsah předložených dokumentů, protože za veškerou činnost obchodní společnosti nesou plnou odpovědnost (Klein, 2002).

Časové náklady

Každý klient, který se rozhodne vstoupit do procesu daňového plánování musí počítat s tím, že bude muset s tímto procesem strávit určitý objem svého času. Velikost času záleží na složitosti schématu, jeho plánu, struktuře, kvalifikaci klienta, zapojení poradců nebo objemu nakoupených služeb. Záleží také na tom, zda určité činnosti svěří svým poradcům a pověří jimi poskytovatele, nebo je bude vykonávat zcela sám (Klein, 2002).

Cenová hladina

Hlavním problémem v té oblasti je fakt, že za kvalifikované služby je třeba si připlatit. Existují klienti, jejichž hlavním zájmem je koupit si co nejlevněji offshore společnost a jediné, co je zajímá, je cena. Tyto levné obchodní společnosti často ani nesplňují základní požadavky na dokumentaci a od takového poskytovatele nemohou očekávat další služby, které jsou pro fungování obchodní společnosti nezbytné. Někteří klienti se proto rozhodnou vyhledávat informace na internetu, ale bohužel opomínají skutečnost, že za kvalitní informace je třeba si připlatit. Pokud se tedy klient rozhodne, o jaký typ služby má zájem a v jaké cenové hladině, tak na základě tohoto rozhodnutí osloví poskytovatele, který splní jeho kritéria. Klient může oslovit např. obchodní společnost z velké čtyřky, kde mu bude samozřejmě poskytnuta kvalitní

a profesionální služba, která ale bude odpovídat vysoké ceně. Dalším poskytovatelem jsou specializované poskytovatelské společnosti, které často bývají dceřinou společností některé privátní banky a služby těchto obchodních společností jsou prvotřídní, avšak cenová hladina je srovnatelná s velkou čtyřkou. Jinou skupinou jsou mezinárodní poskytovatelské společnosti, které jsou určeny většinou potencionálním klientů a jejich kvalitní služby jsou za přijatelné ceny a poslední skupinou jsou specializované obchodní společnosti, které se zabývají speciálními klienty a službami, jejichž ceny jsou stanovovány individuálně a patří k vyšším (Klein, 2002).

3.2 Daňová optimalizace

Zdanění je náklad jako každý jiný, a podnikatelé se v rámci snahy o maximalizaci zisku snaží co nejvíce snížit své náklady, tedy i daňové zatížení. Tato skutečnost je velmi inspirativní pro řadu suverénních států světa, které se snaží přilákat do své země investory a zvyšovat tak svoji prosperitu. Plánované využívání výhod nabízených jednotlivými zeměmi pro optimalizaci celkového daňového zatížení nazýváme mezinárodní daňové plánování. Minimalizace výsledné sazby daně z příjmu a maximalizace počtu položek akceptovatelných jako náklad na dosažení příjmu jsou sice nejdůležitějšími, ale nikoliv jedinými účely mezinárodního daňového plánování. Důležitým bodem je hledání optimální kombinace individuálních specifík jednotlivých daňových systémů, mezi které patří různá koncepce srážkových daní, smlouvy o zamezení dvojího zdanění nebo odlišná legislativa proti vyhýbání se zdanění.

V této části kapitoly se seznámíme s pojmy jako jsou daňový únik a optimalizace daňové povinnosti.

3.2.1 Rozdíl mezi daňovým únikem a optimalizací daňové povinnosti

Pojem daňový únik není nikde přesně vymezen, přesto se s ním běžně setkáváme. Termínem daňový únik je obecně označeno neplacení daní v rozporu se zákonem, v němž je obsaženo utajování příjmů, zfalšované účetnictví a další nezákonné postupy, které lze v krajním případě trestat vězením. Daňový únik je celosvětovým společenským jevem, znají jej všechny země, ale z právního hlediska nejsou daňové delikty všude posuzovány stejně přísně. Nezákonná činnost klasifikována jako trestný čin, musí být prováděna ve větším rozsahu. Do této kategorie trestných činů se tak dostávají ty činy, které jsou klasifikovány jako úmyslné neodvedení nebo zkrácení daně. Nutno podotknout, že se jedná pouze o minimum z široké škály případů, které bývají nazývány daňovým únikem. Daňový únik se dělí podle

legálnosti na dva základní termíny, a těmi jsou Tax avoidance a Tax evasion (Klimešová, 2014).

Tax avoidance znamená vyhýbání se placení daní a představuje v podstatě legální aktivity, které vedou k minimalizaci odvedené daně, a které jsou považovány jako daňová optimalizace. Prostředkem efektivní daňové optimalizace je využívání všech dostupných zákonných ustanovení včetně uplatnění veškerých výjimek a daňových úlev, mnohdy však také využití mezer v daňových zákonech a souvisejících předpisech. Tax avoidance může být výsledkem využití zákonných úprav, které vláda přímo zamýšlela a domyslela jejich dopady, ale také může být výsledkem neúmyslných pochybení, které legislativci vložili do nepřehledné směsice daňových zákonů (Klimešová, 2014; Rylová, 2009).

Tax evasion je považován za daňový únik, podvod a za nelegální činnost, za kterou může být daňový poplatník postižen, přičemž míra postihu závisí na rozsahu neodvedení nebo zkrácení daně, a na tom, zda bylo prokázáno úmyslné překročení zákona. Ne všechny daňové úniky, které spadají do této kategorie, jsou úmyslné a záměrné, mnohé z nich mohou vyplývat z neúplné informovanosti, nedbalosti či neopatrnosti, které mohou být důsledkem značné nepřehlednosti daňových zákonů. Pokud činnost není klasifikována jako úmyslný trestný čin, výsledkem bývá doměření daně finančním úřadem, včetně souvisejících úroků a penále, to i v případě, že je klasifikována jako úmyslný trestní čin (je doměrek, příslušné sankce + trest dle trestního zákoníku, např. odnětí svobody). V Tab. 3.2 je uveden rozdíl jednotlivých typů daňových úniků (Klimešová, 2014).

Tab. 3.2 Přehled typů daňových úniků

Efektivní daňová optimalizace	Nelegální daňový únik
Osvobození od daně	Neúmyslné – neznalost, nedbalost
Sleva na dani	Úmyslné menšího rozsahu
Způsob odpisů majetku	Úmyslné – trestný čin (škoda nad 50 000 Kč)
Mezery v daňových zákonech	Šedá a černá ekonomika, nelegální podnikání
Podpora vybraných činností (výzkum, vývoj)	Falšování účetních záznamů

Zdroj: Klimešová (2014), vlastní zpracování

Hranice mezi legální minimalizací daně a daňovým únikem, za který hrozí postih, nemusí být jednoznačná, problém je v nejednoznačném výkladu některých právních předpisů.

Do první skupiny aktivit vedoucí k minimalizaci daňové zátěže patří legální metody nazývané efektivní daňová optimalizace, kam spadají různá osvobození, slevy, volba mezi formou odpisů, které byly vloženy do daňových zákonů s přímým úmyslem legislativců daňově zvýhodnit některou skupinu poplatníků nebo podpořit vybrané činnosti. Mohou se zde vyskytovat i případy, kdy poplatník využije nedostatků v zákonech tak, jak to původně legislativci nezamýšleli. Problém může spočívat v tenké hranici a posouzení, co měl poplatník v úmyslu a co již lze považovat za využití nedostatků v právních předpisech (Klimešová, 2014).

Ve druhé skupině minimalizace daně jsou zahrnuty nelegální aktivity neboli daňové úniky, které mohou být ve větší nebo menší míře prokazatelné, a tudíž i postižitelné. Typickým příkladem nepostižitelného daňového úniku je snížení daně využívající možnost rozdělení příjmu na spolupracující osoby, kdy poplatník volí v rámci zákona nejvhodnější variantu rozdělení spolupráce tak, aby optimálně snížil odvod daně, což je většinou označováno jako efektivní (legální) daňová optimalizace. Pokud poplatník nepravdivě aplikuje tvrzení o procentuálním podílu spolupracující osoby na podnikatelově ekonomické činnosti, který může být ve skutečnosti nulový, bude se jednat o daňový únik (Klimešová, 2014).

Z výše uvedeného vyplývá, že hranice vedená mezi legální minimalizací daně a daňovým únikem, za který hrozí některá forma postihu, nemusí být jednoznačná. Problém spočívá v nejednoznačném výkladu jednotlivých zákonných ustanoveních, kdy ani jednotlivé finanční úřady nemusí postupovat jednotně, tzn. že jedna aktivita může být považována jedním finančním úřadem za legální počín, zatímco druhý finanční úřad vyměří za stejný případ postih (Klimešová, 2014).

Příčiny daňových úniků

Příčiny daňových úniků ve velké míře souvisí se snahou poplatníka redukovat vysoké zdanění svých příjmů a rovněž také s pocitem oprávněnosti odporovat vysokému zdanění. Další příčinou může být nejasnost výkladu právních daňových norem. Příčiny daňových úniků členíme do čtyř základních kategorií – samotná podstata daně, příčiny ležící vně poplatníka, příčiny nacházející se u poplatníka samotného a zpronevěra třetí osobou. První kategorie je samotná podstata daně, kdy z důvodu neekvivalentnosti daně chápe daňový subjekt daňovou povinnost jako platbu odvedenou ve prospěch jiných osob, nikoliv vlastní. Do druhé kategorie patří příčiny ležící vně poplatníka, což jsou mezery v daňových zákonech, komplikovanost výpočtu daně, nedostatečných výklad daňového práva, aj. Nízká daňová morálka, absence vzdělání, špatná finanční situace, snaha obohatit se a neznalost zákona jsou typickým znakem

příčin nacházející se u poplatníka samotného. A poslední kategorie je zpronevěra třetí osobou, k níž může dojít v případě, že daň odvádí plátce (Klimešová, 2014).

Vztah mezi daňovými úniky a velikostí daňové zátěže

Obecně platí, že s růstem daňové zátěže roste tendence daňových poplatníků k daňovým únikům. Z hlediska mikroekonomie zde hrají roli důchodový a substituční efekt. Ekonomové předpokládají, že mají jedinci averzi k riziku, která s klesajícím důchodem roste. S rostoucí daňovou zátěží klesá čistý důchod jedince a důchodový efekt způsobuje, že je méně ochotný riskovat postih za daňový únik. Kdežto substituční efekt působí opačným směrem, jelikož zvyšuje ochotu riskovat daňový únik, protože cena za poctivost se s růstem daňové sazby zvyšuje. Z výše uvedeného vyplývá, že výsledný efekt neboli zda bude daňový poplatník riskovat daňový únik a v jaké míře, závisí na střetu substitučního a důchodového efektu (Klimešová, 2014).

Důvody daňových úniků

Podle různých ekonomických teorií vede vysoké zdanění k nárůstu šedé a černé ekonomiky, kam lidé přesouvají své činnosti, aby se vyhnuli odvádění daní. Typickým příkladem je vysoké daňové zatížení práce, které vede k tzv. práci na černo, k podhodnocování oficiálně vyplácených mezd, kdy je část mzdy zaměstnanci vyplácena mimo evidovanou mzdu. Zaměstnanec a zaměstnavatel tak ušetří na povinných odvodech za sociální a zdravotní pojištění a taktéž na dani ze závislé činnosti. Nevýhodou takto vyplácených mezd je skutečnost, že se zaměstnavateli neprojeví ve výdajích, čímž je motivován k tomu, aby neoficiální mzdy vyplácel z nepřiznaného příjmu. Pro zaměstnance je takto vyplácená mzda nevýhodná v případě čerpání nemocenských dávek nebo mateřské dovolené, kdy se částka k výplatě bude počítat jenom z evidované mzdy, nikoliv i z toho, co dostane zaměstnanec „na ruku“ (Klimešová, 2014).

3.2.2 Optimalizace daňové povinnosti

Optimalizací daňové povinnosti se rozumí takové jednání, kterým se daňový subjekt snaží legálně minimalizovat svou daňovou povinnost. Jedním ze způsobů minimalizace daňové povinnosti je formou daňové úspory, což znamená, že daňový subjekt využije všech alternativních snížení základu daně a daně v rámci platných zákonů, např. vhodnou volbou odpisů. Mezi další způsoby patří odložením daně do budoucna (např. využitím daňových

rezerv), využitím smluv o zamezení dvojího zdanění, vyhnutím se daním legálním využitím nedostatků v daňových a jiných zákonech, využitím daňových rájů apod. (Klimešová, 2014).

3.3 Offshore podnikání

Offshore podnikání bývá často mylně chápáno jako podnikání v některém z daňových rájů (problematika daňových rájů bude dále popsána v kapitole 3.4), což je pouze zúžený pohled. Správně řečeno, offshore společnosti podnikají v jiné zemi a v režimu určitých daňových výhod. Offshore podnikání je tedy podnikání uskutečňované v jedné zemi, které se týká podnikatelů a majetku v zemi jiné, přičemž úřady v první zemi na tyto podnikatelské aktivity neuvalují daňovou povinnost a ani je neomezují, dokonce mohou poskytovat nadstandartní daňový režim. Sídlo ve jiné zemi znamená pro podnik příznivější daňový režim a celou řadu dalších výhod. Umožnění offshore podnikání a vytváření daňových rájů a je cesta k přilákání zahraničních investorů na své území. Za offshore zemi považujeme takovou, které umožňuje offshore podnikání. Mezi základní charakteristiky offshore společností patří:

- jsou založeny podle místních zákonů, avšak nevyvíjí a nesmí vyvíjet podnikatelské aktivity na území daného státu,
- výnosy z obchodních aktivit společnosti nejsou v této zemi zdaněny,
- platí v dané zemi pouze roční poplatky,
- nulová nebo nízká daň,
- údaje o vlastnících obchodní společnosti nejsou zveřejněny ve veřejných rejstřících,
- nevztahují se na ně kontroly ze státních dozorových orgánů
- a zpravidla nemusí předkládat žádné účetní výkazy ani podávat daňová přiznání.

Důležité je oddělit offshore společnosti od onshore společností, které naopak mohou obchodovat s jakýmkoliv subjekty z různých zemí, jsou povinny platit daně z příjmů právnických osob v místě rezidence a musí vést účetnictví a podávat daňová přiznání. Pro daňové plánování není vhodné používat offshore struktury, v praxi je tomu právě naopak a pro optimalizování daňové povinnosti se používají zejména onshore struktury. Motiv založení offshore společnosti nemusí nutně znamenat nulovou daňovou povinnost, jelikož je často pro podnik výhodnější fungovat v režimu onshore.

Offshore společnosti musí ve třetí zemi splňovat také několik požadavků, které vyplývají z předpisů dané země, ale obvykle se jedná o udržování sídla v dané zemi, placení paušální daně vládě daného státu a mít pověřeného zástupce v zemi.

Výhody offshore společností však převažují nad nevýhodami. Mezi výhody offshore společností patří nulová nebo nízká daň, placení pouze poplatku vládě v dané zemi, ochrana majetku a soukromí vlastníka a třetí země mohou mít vyšší stabilitu než ČR. Při vytvoření nebo převodu podniku do daňového ráje se můžeme setkat s určitým rizikem, které tato forma podnikání přináší. Mezi hlavní nevýhody patří nedůvěra vůči podniku, ztížená možnost získat státní zakázky ve veřejných soutěžích, důkladně sledovat legislativní změny a další předpisy, které se týkají sídla obchodní společnosti v dané zemi, aj. (Akont, 2019; ChytrýPrevod, 2019).

3.4 Daňové ráje

Podle Petroviče jsou daňové ráje: „často malé ostrovní zemičky v Karibském moři nebo Tichém oceánu, jejichž právní normy umožňují vznik subjektů, které nepodléhají dani z příjmů a do státního rozpočtu odvádějí pouze nízké paušální poplatky.“ (Petrovič, 2002)

Podle OECD jsou klíčové faktory, které identifikují zemi jako daňový ráj:

1. „Žádné nebo zanedbatelné zdanění příjmů;
2. Neexistující efektivní výměna informací;
3. Nedostatek transparentnosti v oblasti právního prostředí a administrativy;
4. Žádné podstatné podnikatelské aktivity.“ (OECD, 2019)

V případě žádného nebo zanedbatelného zdanění příjmů je tato vlastnost daňového systému dané země charakteristickým a výchozím bodem pro posouzení, zda je země daňovým rájem či ne. Neexistuje efektivní výměna informací, jelikož typický daňový ráj uplatňuje právní nebo administrativní překážky zamezující výměně informací týkající se informací používaných při daňovém řízení a také nesmí existovat žádné podnikatelské aktivity, protože absence požadavku na podstatnou podnikatelskou aktivitu je důležitá, neboť jurisdikce tak přitahuje investice a transakce, jejichž jediným cílem je snížit daň. (Akont, 2019)

Charakteristickými znaky pro daňové ráje jsou nízké nebo nulové daňové zatížení, dobré bankovní služby, ochrana bankovního tajemství, politická stabilita, snadná možnost založit si obchodní společnost, dobří právníci, aj.

Mezi nejznámější daňové ráje patří Britské Panenské ostrovy, Bahamy, Bermudy, Kajmanské ostrovy, Seychely, Svatý Vincent a Grenadiny, Nizozemsko, Monacké knížectví, aj. (Petrovič, 2002).

3.4.1 Formy podnikání v daňových rájích

Nejpoužívanějšími právními subjekty, které můžeme pro účely mezinárodního daňového plánování založit, jsou obchodní společnosti, jelikož je zde rychlejší a jednodušší proces založení, nižší náklady a univerzální použití při daňovém plánování. Obchodní společnosti v rámci daňového plánování můžeme rozdělit podle různých kritérií do nepřeborného množství skupin. Pokud chtějí podnikatelské subjekty do daňových rájů, musí využít jednu z uvedených struktur podnikání:

- společnosti založené podle speciálních zákonů,
- společnosti založené podle všeobecného zákona o společnostech,
- partnership,
- trusty,
- nadace,
- hybridní společnosti,
 - společnosti s omezeným ručením,
 - společnost s garancí,
 - společností s garancí a na akcie (Petrovič, 2002).

Společnosti založené podle speciálních zákonů bývají využívány při mezinárodním daňovém plánování a výhodou jsou odlišné podmínky při založení společnosti v cizí zemi oproti domácí zemi. Mezi charakteristické znaky těchto společností patří:

- osvobození od daňové povinnosti – daň z příjmu je nahrazena ročním paušálním poplatkem, jehož výše nezávisí na výši dosaženého příjmu,
- absence povinnosti předkládat úřadům účetní výkazy – společnost vede veškerou evidenci pouze pro svou vlastní potřebu,
- zákaz podnikání nebo generování příjmu na území zisku, kde byly společnosti založeny,
- povinnost mít v zemi založení registračního agenta a registrované sídlo,
- vysoký stupeň anonymity vlastníků a členů statutárního orgánu společnosti.

Společnosti založené podle všeobecného zákona o společnostech vznikaly v důsledku snahy méně rozvinutých zemí přilákat zahraniční kapitál. V řadě dalších zemí vznikají společnosti podle právních předpisů, kterým se musí všechny společnosti řídit. Pokud tyto podmínky splní, mohou se společnosti těšit daňovým výhodám jako je snížená sazba daně z příjmů nebo úplné osvobození od daně. Mezi tyto společnosti patří nerezidentní společnosti, jejímž základním rysem je snížení nebo úplné odstranění daňové povinnosti s ohledem

na příjmy dosažené mimo zemi, kde byla založena, nerezidentní společnosti nesmí podnikat ani vytvářet příjmy v zemi založení, nesmí mít bankovní účet v zemi založení a jednatele společnosti musí být nerezidenti. Mezi nejoblíbenější země, kde se nerezidentní společnosti zakládají patří Gibraltar, Panama a Kajmanské ostrovy. Do společností založených podle všeobecného zákona o společnostech dále patří daňově osvobozené společnosti, kdy těmto společnostem přidělí jejich zvláštní daňový status na základě dohody kompetentní orgán či jiný úřad (Petrovič, 2002).

Partnership je společenství dvou a více osob, které spojují své finanční prostředky, schopnosti a profesní talent jednotlivých společníků s cílem dosáhnout zisku. Tento zisk se pak v souladu s dohodou společníků mezi ně rozděluje. Partnership zakládají nejčastěji lékaři nebo právníci, ale pro řadu povolání je tato forma podnikání dokonce povinná, a to z důvodu osobní odpovědnosti vůči klientovi a z profesní etiky. Existují dva základní druhy partnership: generální a limitovaný. U generálního partnershipu mají všichni společníci stejné postavení, za veškeré závazky ručí celým svým majetkem a všichni mají stejné právo podílet se na řízení a rozhodování. U limitovaného partnershipu ruší alespoň jeden ze společníků za závazky neomezeně a alespoň jeden ručí za závazky do výše svého vkladu. Společným charakteristickým znakem obou forem je to, že nemají právní subjektivitu, mohou se vlastním jménem účastnit soudních sporů a také nabývat majetek. Výhodou partnership je neexistence formální organizační struktury, se založením nejsou spjaty výrazné finanční náklady, umožňuje mnohem větší svobodu v podnikání a v neposledním případě nízký paušální poplatek nahrazující daň z příjmu. Nevýhodou je neomezené osobní ručení společníků, nejistá doba trvání (jelikož partnership zaniká v případě smrti nebo zániku kteréhokoliv z partnerů) a také skutečnost, že společník často platí daň z příjmu fyzických osob, která je vypočtena z jeho poměrného podílu na příjmech partnership bez ohledu na fakt, zda byl zisk skutečně vyplacen (Petrovič, 2002).

Trust je forma mezilidského vztahu, při níž prospěch z majetku, který vlastní jedna strana, plyne druhé straně, přičemž podmínky upravující tento vztah bývají stanoveny osobou, která poskytla majetek a tyto podmínky jsou obvykle obsaženy v trustové smlouvě. Trust představuje dokonalou ochranu majetku před jakýmkoliv nároky ze strany třetích osob, např. v případě komplikovaného rozvodu. Je jedním z nástrojů sloužících k legální minimalizaci daňové povinnosti, tzn. může výrazně ovlivnit dědické a majetkové daně. Jelikož je trust pouze vztahem dvou osob, nemůže tak vystupovat jako strana soudního sporu a nemůže podávat žaloby. Nevýhodou je, že zakladatel ustanovením trustu ztrácí vlastnická práva ke svému majetku (Petrovič, 2002).

Nadace je právnická osoba, která musí být registrována u příslušného úřadu a jejíž majetek se skládá z vkladů zakladatelů a po dobu existence nadace je oddělen od jejich vlastního majetku. V řadě zemí jsou nadace pod dohledem vlády, jelikož musí jejich účel vyhovovat veřejnému zájmu. Nadace musí být založena na předem stanovený nekomerční účel. Nejčastěji využívají z důvodu mezinárodního daňového plánování ve Švýcarsku, Lichtenštejnsku a v Panamě (Petrovič, 2002).

Hybridní společnosti se dělí na společnost s omezeným ručením LLC (dále jen společnosti LLC), společnost s garancí a společnost s garancí a na akcie. Společnosti LLC v sobě spojují základní výhody dvou odlišných právních norem – společností a partnership. Společníci neručí za závazky společnosti svým osobním majetkem a příjmy jsou zdaněny na úrovni společníků. Společnosti LLC jsou pro podnikatele velmi atraktivní, protože pokud jsou vlastněny subjekty, které nejsou daňovými rezidenty v USA, pokud zde nemají stálou provozovnu a pokud všechny jejich příjmy plyne ze zahraničí, nevztahuje se na ně federální daň z příjmů (Petrovič, 2002).

Společnost s garancí je obdoba trustu, přičemž není nutné při svém vzniku vydávat akciový kapitál a jejím hlavním znakem je skutečnost, že členství není vázáno na kapitálový vklad, avšak od členů se vyžaduje, aby v případě nesolventnosti společnosti v okamžiku likvidaci uhradili předem stanovenou částku neboli garanci. Výhodou je, že společnost nemá akcionáře a seznam členů není přístupný třetím stranám. Mezi země, kde lze tento typ společností založit patří Bahamy, Kajmanské ostrovy, Britské Panenské ostrovy a ostrov Man (Petrovič, 2002; Kaminari, 2019).

Společnost s garancí a na akcie je speciálním druhem hybridní společnosti, jelikož se jedná o kombinaci společnosti s garancí a akciové společnosti, tzn. že jedna skupina společnosti upisuje počáteční vklad a získává akcie a ta druhá skupina akcie nevlastní a ručí za společnost do výše stanovené garance. Výhodou je oddělené řízení společnosti od majetkových práv a výsledků hospodaření (Petrovič, 2002).

3.4.2 Boje proti daňovým rájům

V souvislosti s rozvojem mezinárodního daňového plánování zesílila snaha států s běžným daňovým režimem o omezení nárůstu vlivu daňových rájů na světovou ekonomiku nebo dokonce o jejich úplnou likvidaci. Situace nabyla na intenzitě zejména po teroristických útocích na Světové obchodní centrum v září roku 2001. Terčem se staly zejména státy s anonymním obchodním rejstříkem, absencí přímého zdanění a neexistující povinností vést účetnictví, což jsou zejména daňové ráje karibského a tichomořského typu.

Mezi nejvýznamnější motivy vyspělých zemí k boji proti těmto daňovým rájům patří zejména omezení možností využívání těchto center organizovaným zločinem, omezení daňových výhod nabízených těmito centry, eliminace daňových úniků prostřednictvím využití daňových rájů a následné zvýšení domácích daňových výnosů, zvýšení kontroly a moci nad vlastními daňovými poplatníky a dosažení vyšší kontroly nad mezinárodním pohybem, kapitálu a peněz (Petrovič, 2002).

Hlavní motiv daňových rájů je nadále přitahovat zahraniční podnikatele prostřednictvím daňových a jiných výhod, protože registrace obchodních společností či činnost jiných subjektů pro státy znamená nezanedbatelný příliv financí do státního rozpočtu a je často jedinou zárukou jejich hospodářského rozvoje a stability. Zrušení daňových či jiných výhod by zničilo jejich ekonomiky, neboť ostatní zdroje příjmů jsou často nedostačující a řada malých daňových rájů by tak byla odkázána na hospodářskou pomoc ze zahraničí. Daňové ráje se snaží zvýšenou regulací úplně odbourat využívání svých ekonomik organizovaným zločinem, snaží se zpřístupnit část informací o jednotlivých podnikatelských aktivitách na svém území a také se snaží udržet daňové zvýhodnění pro investory (Petrovič, 2002).

Problematiku daňových rájů sledují dvě nadnárodní organizace, jednou z nich je OECD zabývající se nekalou daňovou konkurencí a na prosazení celosvětové daňové harmonizace a druhou z nich je Financial Action Task Force (dále jako FATF), která se angažuje v boji proti praní špinavých peněz v mezinárodním měřítku (Petrovič, 2002).

FATF vznikl v roce 1989 na summitu sedmi nejvyspělejších států světa a jejím cílem je boj proti praní špinavých peněz a problematika financování terorismu. Momentálně má 36 členů, mezi které patří např. Německo, USA, Velká Británie, Švýcarsko nebo Belgie. ČR není členem FATF, ale je členem jednoho z osmi přidružených členských uskupení. FATF od roku 2000 pravidelně sestavuje a zveřejňuje černou listinu zemí, které umožňují praní špinavých peněz a financování terorismu. Při prvním sestavení této listiny na ní bylo uvedeno 15 států, které ale postupně ubývaly a od roku 2006 je seznam prázdný. FATF sestavilo řadu doporučení, které shrnuje základní opatření, jež by všechny země světa měly v rámci boje proti praní špinavých peněz a v problematice financování terorismu uplatňovat a prosazovat. Tyto doporučení mají univerzální charakter a platnost a týkají se oblasti mezinárodní spolupráce, dohledu nad finančním systémem a samotného chování finančních institucí v rámci daného státu (Petrovič, 2002; Akont, 2019).

V rámci boje proti daňovým únikům a za účelem zjištění a zmapování příjmů amerických osob v zahraničí přijaly v roce 2010 Spojené státy americké zákon Foreign Account Tax Compliance Act neboli FATCA. FATCA klade na zahraniční instituce zvýšené nároky

na identifikaci amerických osob, které investují na neamerické bankovní účty nebo do neamerických aktiv a zavádí tak s tím související specifické kontrolní postupy a další povinnosti. V souladu s ustanovením zákona FATCA by finanční instituce, jako jsou banky, správci majetku, pojišťovny nebo penzijní fondy měly uzavřít smlouvu s Internal Revenue Service (dále jen IRS). V případě neuzavření smlouvy s IRS nebo nedodržení zákonem stanovených podmínek mohou zahraniční finanční instituce čelit významným sankcím, protože jakákoliv příchozí americká platba spadající do režimu zákona FATCA bude předmětem 30% srážkové daně. Současně s tím FATCA ukládá finančním institucím povinnost shromažďovat informace o držitelích účtů, a pokud uživatel odmítne poskytnout požadované informace, jeho účet bude považován jako nespolupracující a jakákoliv příchozí americká platba bude taktéž předmětem 30% srážkové daně, která bude sražena spolupracující finanční institucí a poté bude odevzdána IRS. Dohoda mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými byla podepsána 4. srpna 2014 v Praze a vstoupila v platnost 18. prosince 2014. Jde o mezinárodní smlouvu prezidentského typu mající přednost před zákonem. (PwC, 2019; Finanční správa, 2019; MFČR, 2019)

Další černou listinu vydává OECD, která se soustřeďuje na spolupráci zemí z hlediska výměny informací potřebných pro vybírání daní. OECD se snaží zamezit nekalé konkurenci formou pořádání Světového fóra o transparentnosti a výměně informací, na základě něhož vznikly Standardy o transparentnosti a výměně dat a také zabudovala článek ohledně výměny informací do vzoru Smlouvy OECD o zamezení dvojího zdanění. Cílem OECD je, aby neexistovaly překážky pro mezinárodní výměnu informací potřebných pro správné určení daní, OECD nenamítá nic pro daňové konkurenci, ale požaduje, aby bylo možné daně správně určitě a vybrat. Organizace rozlišuje tři skupiny zemí podle míry spolupráce při výměně daňových informací, a to na bílou listinu, což jsou země, které aplikovaly pravidla OECD a plně spolupracují, dále šedá listina, kam patří země, které přislíbily aplikovat pravidla, ale ještě tak neučinily a poslední je černá listina, kam spadají země, které nepřislíbily aplikaci pravidel a nespolupracují, do této skupiny naštěstí žádné země nepatří.

3.5 Mezinárodní zdanění – BEPS

Base Erosion and Profit Shifting (dále jako BEPS) neboli Eroze daňových základů a přesouvání zisku, je patnáct oblastí, zpráv a doporučení státům, proti vyhýbání se daňové povinnosti, které zpracovala OECD. Tyto oblasti se týkají např. aplikaci smluv o zamezení dvojího zdanění, problematiku stále provozovny nebo problematiku převodních cen. BEPS

je součástí kroků, které podnikají vyspělé státy v boji proti daňovým únikům, jelikož současné politické priority vyspělých států v oblasti mezinárodního zdanění zdůrazňují potřebu zajistit placení daní ve státech s vysokými zisky, nikoliv ve státech s nízkým daňovým zatížením. BEPS umožňuje vládám účinně získávat daňové příjmy ze zisků vytvořených na jejich území. OECD a země skupiny G20, kteří se podíleli na vývoji, vytvořily balíček BEPS s moderním mezinárodním daňovým rámcem, jehož cílem je, aby byly zisky zdaňovány tam, kde jsou vytvářeny. ČR jakožto člen OECD projekt BEPS podporuje a na zasedání Chartered Financial Analyst (dále jen CFA) v roce 2015 ho spolu s ostatními státy schválila. Program CFA pokrývá širokou škálu témat, např. řízení investic, finanční analýzy, kvantitativní analýzy a oblasti z financí (Fučík & partneři, 2019; MFČR, 2019).

Dne 1. července 2018 vstoupila v platnost Mnohostranná úmluva o implementaci opatření k boji proti snižování daňového základu a přesouvání zisků. Tato úmluva je jedním z akčních bodů obsažených v projektu BEPS, jehož hlavním cílem je hromadně a v poměrně krátkém časovém úseku uplatnit nová opatření, které mají vliv na podobu mezinárodních smluv o zamezení dvojímu zdanění a zabránit tak jejich zneužívání. K tomu dochází tak, že se přesouvají zisk do států s velice nízkým daňovým zatížením. ČR se přihlásila k Mnohostranné úmluvě pouze v rozsahu minimálních standardů, tzn. schválila pravidlo proti zneužívání bilaterálních smluv a pravidla pro efektivnější řešení sporů dohodou (EPRAVO.CZ, 2019; KPMG, 2019).

3.6 Obecné pravidlo proti zneužití – GAAR

General Anti-Abuse Rule (dále jen jako GAAR) neboli obecné pravidlo proti zneužití vstoupilo v platnost 17. července 2013 a je určeno k vyvrácení daňových výhod vyplývajících z daňových režimů, které jsou zneužívající. Obecné pravidlo proti zneužití není implementováno do Zákona o daních z příjmů, ale do daňového řádu. Hlavním cílem je postihnout případy agresivního daňového plánování, kdy dochází k vytváření umělých transakcí. GAAR se vztahuje na daň z příjmů, daň z kapitálových zisků, dědickou daň, podnikovou daň, aj. Ministerstvo financí zpočátku uvádělo, že implementace obecného pravidla proti zneužití práva do zákona je zcela zbytečná, jelikož principy proti zneužití práva jsou v českém právu již zakotveny prostřednictvím Ústavního soudu, avšak ministerstvo však patrně změnilo názor (Fučík & partneři, 2019; RossMartin, 2019).

Základní myšlenkou těchto pravidel je, aby provedené transakce mezi firmami a státy měly své ekonomické opodstatnění. Hlavním cílem je tedy zamezení fiktivním operacím, které jsou uskutečňovány pouze za účelem snížení daňové povinnosti (Sobotková, 2012).

Obecná pravidla GAAR jsou široce využívána a akceptována, ale jsou zde i určitá negativa. První negativem je implementace, jelikož před případným rozhodnutím pro GAAR je nutné si uvědomit, že dopad těchto pravidel je velmi široký, a proto je nutná úprava stávajících zákonů. Tento krok je ale velmi náročný a vynaložené úsilí se nemusí vždy vrátit takovým způsobem, jaký si vláda státu zrovna představovala. Z tohoto důvodu jsou často preferovanější jednodušší a v mnoha případech také účinnější nástroje. Druhý negativem a zároveň argumentem proti GAAR je fakt, že v případě zavedení těchto pravidel dojde k několika změnám najednou. Nejedná se pouze o povinnosti a práva vyplývající z pravidel GAAR, ale dochází také k určitým změnám v rámci definování pojmů.

Dochází tak k nejistotě daňových subjektů a správců daně, a tato nejistota se negativně odráží v daňových výnosech a vede tak autority jednotlivých zemí ke zvážení jiných nástrojů (Cotrut, 2015).

3.7 Anti Tax Avoidance Directive

Anti Tax Avoidance Directive (dále jen ATAD) byla z části implementována v roce 2019 do zákona o dani z příjmu. Jedná se o implementaci evropských směrnic ATAD proti vyhýbání se daňovým povinnostem.

K nejvýraznějším změnám dochází zejména v oblasti zákona o dani z příjmu, mezi něž patří omezení uznatelnosti nadměrných výpůjčních výdajů, jelikož je možnost uplatnit v základu daně výpůjční výdaje pouze do výše 80 milionů Kč nebo 30 % daňového zisku před úroky, zdaněním a odpisy. Výpůjční výdaje jsou úroky z úvěrů, zápůjček, leasingu, související kurzový rozdíl nebo úroky, které jsou zahrnuty v pořizovací ceně majetku. Neuznatelné výpůjční výdaje lze převést do dalších zdaňovacích období.

Zavádí se zdanění pro přemístění majetku bez změny vlastnictví, kdy se zdanění při přemístění majetku do zahraničí bez změny vlastnictví aplikuje, pokud ČR v důsledku tohoto přemístění ztratí právo zdanit příjem z budoucího prodeje tohoto majetku.

Dochází také k zavedení zdanění ovládané zahraniční obchodní společnosti, která nevykonává podstatnou hospodářskou činnost. Za ovládanou zahraniční obchodní společnost se považuje obchodní společnost, ve které má český daňový rezident více než 50% podíl

a nesoulady příjmy těchto obchodních společností se přičítají ovládající obchodní společnosti v ČR.

Poslední novinkou jsou důsledky rozdílné právní kvalifikace neboli hybridní, která řeší odlišné právní kvalifikace jedné právní skutečnosti v různých státech. Zabraňuje např. tomu, aby určitá transakce byla v jednom státě osvobozena od daně, zatímco ve druhém státě by byla uznatelným výdajem, tzn. že jeden stát by ji mohl kvalifikovat jako dividendu, zatímco druhý stát jako platbu úroků. (MFČR, 2019; Portál POHODA, 2019)

3.8 Smlouvy o zamezení dvojího zdanění

Podkladem pro jednání ve věci týkající se dani z příjmů je Vzorová smlouva OECD nebo obdobná Vzorová smlouva OSN. Vzorová smlouva OECD je nejvýznamnějším dokumentem vypracovaným OECD v daňové oblasti, text spolu s komentářem ke smlouvě představuje podrobný návod ke sjednávání takových smluv a zejména k jejich interpretaci. Rada OECD doporučuje, aby státy při uzavírání nových smluv vycházely z této Vzorové smlouvy a aby akceptovaly její komentář. Smlouvy vycházejí z daňových zákonů jednotlivých států a jsou modifikovány ve vztahu k subjektům druhého smluvního státu. I když má mezinárodní smlouva vyšší právní sílu než daňový řád, nikdy nemůže stanovit daňovou povinnost nad rozsah stanovený vnitrostátními daňovými zákony (Rylová, 2009).

Důvodů k uzavírání mezinárodního smluv je hned několik. Jedním z nich je obava z konfliktu mezi soupeřícími daňovými nároky jednotlivých států a obava je tím akutnější, čím více každý stát své nároky na zdanění rozšiřuje a čím více narůstá propojení mezi ekonomikami jednotlivých států. Dalším důvodem je snaha zamezit dvojímu zdanění příjmů. Toto platí pro ty, kteří jsou rezidenti jednoho státu a příjem jim plyne z druhého státu. Základním principem je, že prioritní právo na zdanění má stát zdroje. Stát rezidenta je zavázán daň zaplacenou ve druhém státu zohlednit tak, aby nedocházelo ke dvojímu zdanění. Mezi další důvody patří snaha zabránit daňovým únikům a vyhýbání se plnění daňové povinnosti, nebo rozdělení podílu dvou států na daňových výnosech (Rylová, 2009).

Jelikož se neustále mění daňové zákony zainteresovaných států, je důležité zabezpečit, aby byl zisk skutečně zdaněn. Jedním z nástrojů zabezpečení je vzájemná výměna informací mezi smluvními státy. Výměna informací může probíhat formou na dožádání, forma automatická a spontánní. Výměna informací na dožádání se uskutečňuje v případech, kdy požaduje daňová správa odpověď na specifické otázky týkající se určitého případu, přičemž žádost se musí vztahovat pouze na jeden konkrétní případ. Automatická výměna

informací znamená soustavné zasílání informací týkajících se specifických položek příjmu. Spontánní výměna informací znamená předávání informací získaných během kontroly prováděné v jednom státě, které by mohly být pro druhý stát zajímavé. V některých situacích může dojít ke kombinaci všech tří forem výměny informací, ale samozřejmě možnosti výměny informací nejsou omezeny jen na uvedené tři formy (Rylová, 2009).

4 Analýza postojů firem k společenské odpovědnosti a daňovému plánování

Čtvrtá kapitola obsahuje analýzu začlenění daňového plánování do oblasti společenské odpovědnosti podniků. Tato analýza zkoumá výroční zprávy vybraných obchodních společností obchodovaných na Burze cenných papírů Praha, právě se zaměřením na společenskou odpovědnost. Popisuje, jaké oblasti CSR tyto obchodní společnosti reportují dle jednotlivých oblastí a zda jsou také aktivní v oblasti daňového plánování, resp. zda pojmají danou oblast jako součást CSR. V závěru této kapitoly budou porovnány výsledky analýzy společenské odpovědnosti a daňového plánování obchodních společností z České republiky a Polska.

Vybrané české obchodní společnosti jsou součástí akciového indexu PX, který zobrazuje nejlikvidnější akcie na českém akciovém trhu. V Polsku tomuto indexu odpovídá WIG 30, který zobrazuje třicet největších firem v Polsku.

4.1.1 Představení vybraných obchodních společností

Jak již bylo zmíněno výše, předmětem analýzy budou vybrané obchodní společnosti, které jsou obchodovány na veřejném trhu. Tyto obchodní společnosti budou následně rozděleny do jednotlivých sektorů dle předmětu jejich činnosti. Obchodních společností je celkem 11 a mezi nejznámější patří Komerční Banka, a. s., Moneta Money Bank, a. s., Erste Group Bank, a. s. z odvětví bankovníctví, CETV a O2 C.R., a. s. z oblasti telekomunikace nebo obchodní společnost ČEZ, a. s., což je jedna z největších výrobců elektřiny v České republice. Jednou z nejznámějších českých firem je Kofola ČS, a. s., kde se vyrábí ikonický nápoj Kofola a za zmínku stojí také obchodní společnost PFNONWOVENS, a. s. (dříve PEGAS NONWOVENS) vyrábějící osobní hygienické výrobky. Dalšími obchodními společnostmi jsou TMR, a. s., neboli Tatra Mountain Resorts, provozující skiareály a turistickou infrastrukturu v České republice a na Slovensku, společnost VGP, s. r. o., která spravuje logistické a industriální parky v několika evropských zemích a poslední obchodní společností je VIG, a. s., neboli Vienna Insurance Group zabývající se pojištěním.

4.2 Analýza postojů firem ke společenské odpovědnosti

V této části kapitoly se budeme zabývat analýzou společenské odpovědnosti firem. Tab. 4.3 ukazuje, které obchodní společnosti se zabývají společenskou odpovědností. Lze si všimnout, že všechny obchodní společnosti z bankovního sektoru se zabývají společenskou odpovědností. Dále se jí zabývají také dvě velké české obchodní společnosti, ČEZ, a. s. a Kofola ČS, a. s. Na vlně CSR se pohybují také obě dvě obchodní společnosti z oblasti telekomunikace, kterými jsou CETV a O2 C.R., a. s. Jak vyplývá z Tab. 4.3, společenskou odpovědností se zabývají téměř všechny obchodní společnosti vyjma jedné. Jedinou obchodní společností, která se v oblasti společenské odpovědnosti prozatím neangažuje, je VGP, s. r. o. (dále jen VGP).

Tab. 4.3 Obchodní společnosti zabývající se společenskou odpovědností

Obchodní společnost	Zabývá se společenskou odpovědností?	Sektor
CETV	ano	telekomunikace
ČEZ, a. s.	ano	energie
ERSTE GROUP BANK, a. s.	ano	bankovníctví
KOFOLO ČS, a. s.	ano	nápoje
KOMERČNÍ BANKA, a. s.	ano	bankovníctví
MONETA MONEY BANK, a. s.	ano	bankovníctví
O2 C.R., a. s.	ano	telekomunikace
PFNONWOVENS, a. s.	ano	textilie
TMR, a. s.	ano	turistické služby
VGP, s. r. o.	ne	logistické parky
VIG, a. s.	ano	pojištění

Zdroj: Výroční zprávy, vlastní zpracování

4.2.1 Oblasti CSR, ve kterých se obchodní společnosti angažují

Níže budou popsány jednotlivé oblasti společenské odpovědnosti firem, ve kterých se jednotlivé obchodní společnosti angažují.

CETV

Obchodní společnost CETV působí v pěti odlišných státech, a z toho důvodu je společenská odpovědnost firem v každém státě odlišná. Ve všech státech je společenská odpovědnost rozdělena do čtyř oblastí na zaměstnance, zákazníky, veřejnost a charitu a v neposlední řadě environmentální oblast. V oblasti zaměstnanců se obchodní společnost zaměřuje na jejich rozvoj, vzdělání, školení ohledně požárů a první pomoci. Zaměstnancům

poskytuje také 24hodinovou lékařskou péči, a dokonce i soukromé zdravotní pojištění. Druhá oblast, což jsou zákazníci, se zaměřuje na dodržování standardů spravedlivé žurnalistiky, spolupráce s místními partnery nebo boje proti korupci. Obchodní společnost CETV také organizuje stáže, charitativní kampaně, stará se o handicapované a opuštěné děti, spolupracuje se společností UNICEF a Červený kříž. V environmentální oblasti se obchodní společnost zabývá snižováním vozového parku, omezováním letů, recyklací počítačů a televizí tím způsobem, že je věnují charitě, tříděním odpadu a používáním ekologicky šetrných technologií. V České republice podporuje Nadaci Nova, Nadaci Dobrý Anděl a Nadaci ADRA, která uděluje Cenu Michala Velíška.

ČEZ, a. s.

ČEZ, a. s. (dále jen ČEZ) do roku 2013 aktivně vydával zprávu o společenské odpovědnosti podniku, nicméně v posledních letech tak již nečiní a společenskou odpovědnost podniku již nezmiňuje ani ve svých výročních zprávách. V předešlých letech se ČEZ ve své společenské odpovědnosti věnoval čtyřem oblastem, kterými byly bezpečnost a kvalita, ekonomika, sociální odpovědnost a životní prostředí. Základními cíli v oblasti bezpečnosti a kvality byly jaderná bezpečnost, požární ochrana, radiační ochrana, BOZP, a ochrana životního prostředí, jelikož bezpečnost a ochrana životního prostředí jsou vzájemně propojeny. V oblasti ekonomiky definoval ČEZ své poslání jako maximalizaci návratnosti a zajištění dlouhodobého růstu hodnoty pro akcionáře. Zaměřoval se také na bezpečnost zaměstnanců, péči a spolupráci se zaměstnanci, podporu nových technologií, odpovědné zacházení se zdroji, respektování legislativy, řízení rizika či provádění interních a externích auditů. Sociální odpovědnost byla především zaměřena na zaměstnance, péči o ně, zvyšování jejich kvalifikace, rovné pracovní příležitosti pro všechny (genderová vyváženost), motivační programy a benefity pro zaměstnance. Velmi důležitá byla pro podnik také zpětná vazba od zaměstnanců, kterou realizovali pravidelně každé tři roky. Do sociální oblasti patřila také podpora charitativních programů, nicméně hlavní podpora patřila programu Nadace ČEZ, která podporuje aktivity dětí a mládeže. Nejvíce rozsáhlou oblast představovalo životního prostředí, což je naprosto logické, když se jedná o elektrárny. V rámci externího a interního auditu byla prováděna kontrola dodržování ochrany ovzduší, klimatu, vod, fauny a flóry, a také odpadového hospodářství. Dále zde byla snaha rekultivaci krajiny zničené energetickou činností do původního stavu. V neposlední řadě zde byl důraz na hospodárnou spotřebu, tzn. ke snižování spotřeby pitné a povrchové vody v jaderných a klasických elektrárnách a také podpora programu na obnovu výrobních zdrojů.

ERSTE GROUP BANK, a. s.

Erste Group Bank, a. s. (dále jen Erste Group Bank) začala před několika lety podávat zprávy podle Global Reporting Initiative, jak již bylo popsáno v kapitole 2.8.1. Obchodní společnost Erste Group Bank vytvořila tzv. ExtraVALUE program, který je založen na dodržování společenské odpovědnosti firem a na hodnotách, která banka podporuje a propaguje. Obchodní společnost se nejvíce angažuje ve čtyřech oblastech – finanční, dobrovolnické, kulturní, a také vzdělávací a sociální.

Za důležitý prvek považuje finanční gramotnost, která je důležitá pro vytváření rovných příležitostí, sociálního začlenění a hospodářského blahobytu, jelikož finanční neznalost omezuje sociální, kulturní a ekonomický život. Erste Group Bank spolupracuje s několika školami za účelem podpory finanční gramotnosti, vytváří pro děti různé projekty a vzdělávací programy. Hlavním cílem finanční oblasti je poskytovat vzdělávací aktivity, které umožní lidem získat dostatečné informace k tomu, aby mohli přijímat vhodná finanční rozhodnutí. Z hlediska sociální a vzdělávací oblasti se banka angažuje v pomoci lidem v těžkých životních situacích, vytváření nových příležitostí pro znevýhodněné osoby a také v podpoře sportu. Obchodní společnost dále podporuje zaměstnance v dobrovolnictví, a to nejen prostřednictvím různých sbírek nebo peněz, ale také trávením času s potřebnými lidmi. Pro obchodní společnost je také důležitá podpora kulturních a sociálních institucí, mladých umělců a poskytování možnosti sociálně znevýhodněným lidem zažít kulturu.

KOFOLO ČS, a. s.

Kofola ČS, a. s. (dále jen Kofola ČS) se z hlediska CSR věnuje svým zaměstnancům, jako poděkování za jejich práci jim každý rok věnuje jednu svoji akci, dále všichni zaměstnanci společně darovali krev, vybrali oblečení pro lidi v nouzi a také vytvořili nový projekt, ve kterém podpořili sedm charitativních projektů. Obchodní společnost Kofola si také uvědomuje, že její nápoj se neřadí do kategorie nejzdravějších, a tak se snaží podporovat zdravý životní styl a také upozorňuje na správnou konzumaci tohoto nápoje. Co se týče ochrany životního prostředí, Kofola se zaměřuje na investice do moderních technologií a výrobních linek, které minimalizují využití energie a vody, snižuje hmotnosti PET lahví, třídí odpad a také omezuje výpary z automobilů.

KOMERČNÍ BANKA, a. s.

Komerční banka, a. s. (dále jen Komerční banka) rozděluje CSR do pěti základních pilířů – zodpovědné bankovníctví, bankovní služby na principu solidarity, odpovědný zaměstnavatel, životní prostředí a odpovědný sourcing, a také občanská společnost. Z hlediska zodpovědného bankovníctví bojuje proti korupci, podniká opatření proti praní špinavých peněz či financování terorismu a také omezuje obchodování s potenciálním negativním dopadem na kvalitu životního prostředí, což jsou např. elektrárny nebo těžba fosilních surovin. Poskytuje také bankovní služby na principu solidarity, tzn. že poskytuje financování s výhodnějšími podmínkami, zajišťuje dodržování BOZP, zajímá se o zdraví zaměstnanců a podporuje je v těžkých životních situacích, dodržuje genderovou diverzitu, zakazuje jakoukoli diskriminaci a také dbá na vzdělání a rozvoj svých zaměstnanců. Oblast životního prostředí je věnována zejména snížení spotřeby papíru díky postupné digitalizaci dokumentů, třídění odpadu a snižování spotřeby energie. Velmi důležitým aspektem je také občanská společnost, ve které podporuje spoustu projektů jako je darování krve, ježdění do práce na kole, sbírka oblečení, projekt Movember a mnoho dalších charitativních činností, jelikož má obchodní společnost svoji nadaci.

MONETA MONEY BANK, a. s.

Společenská odpovědnost obchodní společnosti Moneta Money Bank, a. s. (dále jen Moneta Money Bank) se skládá se tří pilířů – podpora místních komunit, dobrovolnictví a finanční gramotnost. Obchodní společnost si také vytvořila funkci Ombudsman pro klienty, který řeší jejich stížnosti a problémy a snaží se najít nejvhodnější řešení pro obě dvě strany – díky zavedení této funkce se snížil počet přijatých stížností za celý rok. Dodržuje zásady zodpovědného bankovníctví, které zahrnují transparentní vztahy se zákazníky, ekologicky šetrné podnikání, úsilí o finanční zdraví a finanční stabilitu. Také podporuje zemědělství a ekologické projekty a snaží se jim zajistit poradenství, dotace a půjčky. V neposlední řadě bojuje proti korupci, praní špinavých peněz a financování terorismu.

O2 C.R., a. s.

Společenská odpovědnost O2 C.R., a. s. (dále jen O2 C.R.) stojí na třech základních pilířích – řízení reputačních rizik, využívání vhodných příležitostí a vytváření dobrých vztahů se zainteresovanými subjekty. Tyto pilíře jsou pak dále rozděleny do subkategorií, mezi které patří komunita, zaměstnanci, příroda, zákazníci a etika. V oblasti komunity O2 C.R.

dlouhodobě usiluje o bezpečné prostředí na internetu pro děti – obchodní společnost je generálním partnerem projektu E-Bezpečí. Pro zaměstnance obchodní společnosti je připravena velká škála benefitů, workshopů na různá témata, podpora osobního rozvoje a vzdělání. Obchodní společnost také dbá na dodržování BOZP, aj. Zaměstnanci se zapojují do sbírky starého a nevyužitého oblečení, které se dále recykluje. Obchodní společnost třídí odpad, zpětně odebírá vysloužilé elektrozařízení, optimalizuje spotřebu energií, snižuje energetickou náročnost sítě a minimalizuje dopad na ovzduší. K omezení emisí, také obchodní společnost podporuje práci z domova, a dokonce funguje jako bezpapírová kancelář. Oblast zákazníků se věnuje seniorům, ZTP a rodičům. Pro nevidomé a neslyšící je zřízena speciální linka, senioři a ZTP dostávají speciální slevy, a pro rodiče je vytvořen tzv. bezpečný internet, který slouží jako ochrana pro děti na internetu. Poslední je oblast etiky – obchodní společnost podniká transparentně, obchoduje podle jasných pravidel a dodržuje striktní etický kodex.

PFNONWOVENS, a. s.

PFNONWOVENS, a. s. (dále jen PFNONWOVENS) podporuje řadu kulturních, společenských a sportovních akcí v regionu. Spolupracuje s dětským centrem ve Znojmě, je významným partnerem Mezinárodního festivalu filmů pro děti a mládež ve Zlíně a jsou taktéž generálním partnerem volejbalového klubu Znojmo – Přímětice a v neposlední řadě také podporují kulturní a společenský život v Bučovicích.

TMR, a. s.

TMR, a. s. (dále jen TMR), neboli Tatra Mountain Resort, provozuje turistická střediska, která se nachází v oblasti národních parků, a proto je pro ně velmi důležitá ochrana životního prostředí. Obchodní společnost se snaží omezit využívání přírodních zdrojů, optimalizovat produkci odpadu, minimalizovat spotřebu paliva a snížit emise, a také používá elektrickou energii z obnovitelných zdrojů, tzn. solární, větrnou a vodní. TMR podpořila řadu sportovních projektů a sportovních akcí. Klade důraz na budování dobrých vztahů se školami, pro získávání kvalifikovaných zaměstnanců. Podporuje zákaz diskriminace na pracovišti, neustálý rozvoj dovedností a znalostí zaměstnanců na všech úrovních, připravila pro zaměstnance vzdělávací kurzy a finanční plány a také řadu zaměstnaneckých výhod.

VIG, a. s.

Poslední obchodní společností zabývající se společenskou odpovědností je VIG, a. s. (dále jen VIG), která se poskytuje služby v oblasti pojišťovnictví. Tato obchodní společnost v oblasti CSR podporuje místní kulturní akce, financuje umělecké projekty a také aktivně podporuje dobrovolnické aktivity. Obchodní společnost vytvořila sociální aktivní den, kdy zaměstnanci dostanou den volna, aby se zapojili do dobrovolnické činnosti. Tuto myšlenku v posledních letech podpořilo více než 37 obchodních společností z 20 různých zemí. VIG také zaměstnancům nabízí možnost rozvoje, získání zkušeností a dovedností prostřednictvím různých typů školení. Zaměstnancům poskytuje flexibilní pracovní dobu, podnikovou jídelnu, zdravotní prohlídky a odmítá diskriminaci pohlaví. Za tyto možnosti jim bylo uděleno stříbrné ocenění v kategorii Career's Best Recruiters.

4.2.2 Zhodnocení oblastí CSR, kterými se zabývají obchodní společnosti

Z výše uvedeného vyplývá, že obchodní společnosti, které jsou aktivní ve společenské odpovědnosti firem se především zaměřují na sociální a environmentální činnost. Ze sociální činnosti převládá péče o zaměstnance, např. formou vzdělání, odborných seminářů, různých zaměstnaneckých výhod, a také tyto obchodní společnosti odmítají genderovou diskriminaci, což je v dnešní době velmi živé téma, které vyvolává řadu rozporů. Spousta obchodních společností se zabývá také dobrovolnictvím, pořádáním charitativních činností, sbírkou věcí, pořádáním společenských akcí, spolupracují se školami a vzdělávají děti v oblasti finanční gramotnosti. Druhou velmi rozšířenou oblastí je environmentální oblast, kde se obchodní společnosti nejvíce angažují v ochraně životního prostředí, třídění a minimalizaci odpadu či snižování emisí. Některé z obchodních společností také investují do moderních technologií, díky kterým se daří snižovat množství energie potřebné k výrobě jejich produktů. Ochrana životního prostředí je v dnešní době velký fenomén – tříděním odpadu a ochranou životního prostředí by se měla zabývat každá společnost, ať už je aktivní ve společenské odpovědnosti, či nikoliv. Nelze opomenout ani ekonomickou oblast, ve které se obchodní společnosti angažují, i když v menší míře než v ostatních oblastech. V této oblasti se nejvíce zaměřují na boj proti korupci, praní špinavých peněz a financování terorismu. V této oblasti si obchodní společnosti vytvořili novou funkci ombudsmana, který řeší stížnosti klientů a díky čemuž postupně dochází ke snížení jejich počtu. Jednotlivé oblasti CSR s popisem činností, kterými se analyzované obchodní společnosti zabývají, jsou uvedeny v Tab. 4.4.

Tab. 4.4 Oblasti CSR a jejich činnosti

Oblasti	Čím se zabývají
Ekonomická oblast	Boj proti korupci
	Boj proti praní špinavých peněz
	Boj proti financování terorismu
	Obchodování podle jasných pravidel
	Provádění interního a externího auditu
	Ombudsman pro klienty
Sociální oblast	Finanční gramotnost
	Projekty a programy pro děti
	Bezpečné prostředí pro děti na internetu
	Pomoc lidem v těžkých životních situacích
	Nové příležitosti pro znevýhodněné osoby
	Dobrovolnictví
	Charitativní projekty
	Vzdělání a rozvoj zaměstnanců
	Lékařská péče pro zaměstnance
	Zajištění BOZP
	Dodržování genderové diverzity
	Investice do moderních technologií
Environmentální oblast	Minimalizace využití vody a energie
	Snížení hmotnosti PET lahví
	Třídění odpadu
	Digitalizace dokumentů vedoucí ke snížení papíru
	Podpora práce z domova, což vede ke snížení emisí
	Recyklace TV a PC
	Hospodárnost spotřeba pitné a povrchové vody
	Snížení emisí a spotřeby paliv
	Použití elektrické energie z obnovitelných zdrojů
	Podpora zemědělství a ekologických projektů

Zdroj: Výroční zprávy, vlastní zpracování

4.3 Analýza postojů firem k daňovému plánování

V současné době obchodní společnosti nezahrnují daňové plánování do CSR navzdory tomu, že by tak měli činit. Jak vyplývá z Tab. 4.5, obchodních společností, které se zabývají daňovým plánováním je poměrně málo – konkrétně se jedná o obchodní společnosti CETV, Erste Group Bank, Moneta Money Bank, VGP a VIG. Obchodní společnost VGP se sice společenskou odpovědností nezabývá, ale za to se zabývá daňovým plánováním. Obě dvě bankovní instituce, Erste Group Bank a Moneta Money Bank, se angažují jak ve společenské odpovědnosti firem, tak i v daňovém plánování. Poslední je obchodní společnost VIG, která v budoucnu plánuje zabývat se daňovým plánováním. Bankovní instituce

a obchodní společnost CETV sice uvedly, že se daňovým plánováním zabývají, ale pouze ve vztahu se zaúčtováním odložené daňové pohledávky. Přičemž odložená daň je ale pouze účetní nástroj, takže tato informace nemá s daňovým plánováním nic společného.

Odložená daň slouží k zachování věrného a poctivého zobrazení skutečnosti v účetnictví. Odložená daň vzniká z přechodných rozdílů mezi účetním a daňovým pojetím účetních případů a dělí se na odložený daňový závazek a odloženou daňovou pohledávku. Odložený daňový závazek zobrazuje výši daně z příjmů, kterou bude muset účetní jednotka v budoucnu zaplatit z titulu těchto přechodných rozdílů a účtujeme o něm vždy. Naproti tomu odložená daňová pohledávka představuje výši daně z příjmů, o kterou se v budoucnu daň z příjmů pravděpodobně sníží. O odložené daňové pohledávce účtujeme pouze tehdy, pokud je pravděpodobná její úhrada. Přechodné rozdíly mohou být zdanitelné – vedoucí k odloženému daňovému závazku (např. účetní hodnota dlouhodobého hmotného majetku je vyšší než hodnota majetku pro daňové účely) a odčitatelné – vedoucí k odložené daňové pohledávce (např. účetní hodnota pohledávek snižena o opravné položky je nižší než hodnota pohledávek včetně daňově uznatelných opravných položek). Odložená daň se vypočítá ze součinu souhrnu přechodných rozdílů a sazby daně z příjmů stanovenou Zákonem o daních z příjmů. (Fučík & partneři, s. r. o., 2019; Portál Pohoda, 2019; Šebestíková, 2011) -

Tab. 4.5 Obchodní společnosti zabývající se daňovým plánováním

Obchodní společnost	Zabývá se daňovým plánováním?	Sektor
CETV	ano	telekomunikace
ČEZ, a. s.	ne	energie
ERSTE GROUP BANK, a. s.	ano	bankovníctví
KOFOLA ČS, a. s.	ne	nápoje
KOMERČNÍ BANKA, a. s.	ne	bankovníctví
MONETA MONEY BANK, a. s.	ano	bankovníctví
O2 C.R., a. s.	ne	telekomunikace
PFNONWOVENS, a. s.	ne	textilie
TMR, a. s.	ne	turistické služby
VGP, s. r. o.	ano	logistické parky
VIG, a. s.	ano	pojištění

Zdroj: Výroční zprávy, vlastní zpracování

Také je ale možné, že spousta firem se snaží informace ohledně daňového plánování tajit, protože nechtějí zveřejňovat případné informace o svých dceřiných či mateřských společnostech umístěných v daňových rájích.

Proto je tato část zaměřena na to, zda analyzované obchodní společnosti nemají mateřskou nebo dceřinu společnost umístěnou v některém z daňových rájů. U první analyzované obchodní společnosti CETV bylo zjištěno, že se sídlo obchodní společnosti nachází na Bermudách, které patří mezi nejznámější daňové ráje. Ve výroční zprávě CETV lze nalézt pouze slovní zmínku o daňovém plánování obchodní společnosti, která ve zprávě není dále rozvedena. Firma by také měla vysvětlit, z jakých důvodů má sídlo na Bermudách, když má na starosti televizní vysílání v Bulharsku, Rumunsku, České republice, Slovinsku a Slovenské republice. Je to totiž velmi zvláštní, aby měla firma sídlo na Bermudách, když vysílá pouze ve státech Evropy.

Obchodní společnost ČEZ má velké množství dceřiných společností, které jsou umístěny různě po světě, a proto je obtížnější zjistit podrobnosti. V minulém roce byl ČEZ spojován s podezřelou transakcí (tato transakce se týkala odprodeje aktiv) v Bulharsku, jelikož tato transakce měla být financována offshorovou společností, a toto financování měla proběhnout třemi způsoby: vlastními zdroji, bankovními zárukami a úvěrovými smlouvami s offshorovými společnostmi. Podle zjištěných informací měly být bankovní záruky poskytnuty od obchodních společností s diskutabilním původem peněz. Transakci vystavil stopku antimonopolní úřad v Bulharsku. Nejvyšší tamní správní soud se touto transakcí bude zabývat v květnu 2019. Problém zde nastává v tom, že ČEZ je polostátní firma, a proto se nesmí zaplézat do vztahů s podniky, které mají nejasné majetkové vazby a nesmí se vystavit riziku, že by byla obchodní společnost použita jako nástroj pro praní špinavých peněz. Podle názoru autorky není bezpečné podnikat s obchodní společností, u které není jistý původ jejich peněžních prostředků.

Všechny tři banky – Erste Group Bank, Moneta Money Bank a Komerční banka, mají samozřejmě spoustu dceřiných společností, nicméně žádná z jejich dceřiných společností nemá dle dostupných informací sídlo v daňových rájích. Navíc Moneta Money Bank a Erste Group Bank se daňovým plánováním zabývají, i když pouze v malé míře. Komerční banka má navíc sídlo mateřské společnosti ve Francii, která má ze zemí OECD nejvyšší daňové zatížení. Z dostupných zdrojů nebylo zjištěno, že by měly obchodní společnosti TMR a VIG dceřinu nebo mateřskou společnost umístěnou v daňovém ráji.

Obchodní společnost O2 C.R. sice nemá žádnou dceřinu společnost umístěnou v daňovém ráji, zato mateřskou společností O2 C.R. je PPF Group N.V., kterou založil nejbohatší Čech Petr Kellner a která má sídlo v daňovém ráji – Nizozemsku.

Z Evropských zemí se za daňový ráj považuje Lucembursko, kde se nachází sídlo mateřské společnosti Kofola ČS, a to díky tomu, že její majitel uskutečnil fúzi s lucemburskou společností KSM Investment.

Z Lucemburska naopak přestěhovala své sídlo obchodní společnost PFNONWOVENS. K vrácení sídla do ČR ji údajně vedly regulační důvody, snaha zjednodušit strukturu firmy, ale také velmi vysoké náklady za účetní a právní služby. PFNONWOVENS také vlastní závod v Egyptě a připravují stavbu v Jihoafrické republice.

Poslední obchodní společnost VGP vlastní spoustu dceřiných společností, nicméně žádná z nich nemá sídlo v daňovém ráji. Kontroverzní však zůstává ústředí VGP, které se nachází v Belgii, která sice není považována za daňový ráj, ale jsou zde výhodnější podnikatelské podmínky, mezi které patří zejména nižší daňové sazby.

Z výše uvedeného vyplývá, že všechny analyzované obchodní společnosti, které uvedly, že se daňovým plánováním zabývají, jej zmiňují pouze v souvislosti s odloženou daní, přičemž tato informace nemá s daňovým plánováním nic společného. Obchodní společnosti ve výroční zprávě zmínily fakt, že zaúčtování odložené daňové pohledávky závisí na více faktorech (na posouzení pravděpodobnosti a dostatečnosti budoucích zdanitelných příjmů, budoucího zániku stávajících zdanitelných přechodných rozdílů a na strategiích daňového plánování) a jedním z nich je oblast daňového plánování, viz Příloha č. 1 Daňové plánování Moneta Money Bank – odložená daň.

Pro tyto účely byl srovnán poměr daňové povinnosti k výnosům u vybrané obchodní společnosti v letech, kdy se daňovým plánováním nezabývala s lety, kdy začala tento aspekt zahrnovat do výroční zprávy. Vybranou obchodní společností byla Moneta Money Bank, která se do roku 2015 daňovým plánováním nezabývala a od tohoto roku již tento aspekt brala v úvahu. Z Tab. 4.6 vyplývá, že zahrnutí daňového plánování nijak neovlivnilo poměr daňové povinnosti k výnosům a tím pádem nedošlo k žádným výrazným změnám, což by mohlo znamenat, že se společnosti daňovým plánováním nezabývají a zmiňují tento aspekt pouze v souvislosti s odloženou daňovou pohledávkou, která s tím nesouvisí. Výše výnosů a daňové povinnosti byly převzaty z výkazů zisků a ztrát obchodní společnosti viz Přílohy č. 2-9.

Tab. 4.6 Poměr daňové povinnosti k výnosům u Moneta Money Bank (v tis. Kč)

	Výnosy	Daň z příjmu	Poměr daňové povinnosti k výnosům (v %)
2011	16 875 971	1 218 188	7,22 %
2012	16 342 622	1 048 553	6,42 %
2013	14 496 000	1 182 000	8,15 %
2014	13 246 000	1 261 000	9,52 %
2015	12 609 000	1 214 000	9,63 %
2016	11 553 000	993 000	8,60 %
2017	10 843 000	980 000	9,04 %
2018	10 872 000	836 000	7,69 %

Zdroj: Výroční zprávy, vlastní zpracování

Ve vztahu k daňovému plánování by měly obchodní společnosti uvádět informace o převodu výrobků a služeb (např. ve vztahu k dceřiným společnostem), o půjčkách (jelikož prostřednictvím jich dochází k dočasnému přesouvání finančních prostředků), o pohledávkách (prodej pohledávek není totiž předmětem srážkové daně), nebo také o daňových rájích, tzn. zda nemá obchodní společnost (nebo její dceřiná či mateřská společnost) sídlo v některé z těchto zemí.

4.4 Srovnání výsledků analýzy s Polskem

Poslední část byla zaměřena na srovnání výsledků analýz s Polskem. Analyzované obchodní společnosti z České republiky jsou vybrány z Burzy cenných papírů Praha – jedná se konkrétně o obchodní společnosti obchodované na tzv. Prime market, což znamená, že jsou zařazeny v PX indexu. PX index je oficiální cenový index Burzy cenných papírů Praha zobrazující nejlikvidnější akcie na daném trhu. Ekvivalent k indexu PX představuje polský index WIG 30, který odpovídá třiceti největším firmám v Polsku. Pro účely srovnání výsledků analýzy bylo z těchto třiceti obchodních společností vybráno jedenáct, které spadají do stejného nebo podobného sektoru, jako obchodní společnosti v České republice. Vzhledem k tomu, že polských obchodních společností bylo téměř třikrát více než českých, a tím pádem bylo také sektorů mnohem více (konkrétně 14), byly obchodní společnosti vybrány tak, aby zastoupily pět hlavních analyzovaných oblastí – bankovníctví, energie, telekomunikace, pojištění a obchodu. Tab. 4.7 obsahuje analýzu českých obchodních společností a Tab. 4.8 obsahuje analýzu polských obchodních společností na základě toho, zda reportují v oblasti CSR a daňovém plánování či nikoliv. Tab. 4.7 a 4.8 jsou uvedeny níže.

Tab. 4.7 Analýza českých obchodních společností

Obchodní společnosti	Report o CSR	Daňové plánování	Sektor
ERSTE GROUP BANK, a. s.	ano	ano	bankovníctví
KOMERČNÍ BANKA, a. s.	ano	ne	bankovníctví
MONETA MONEY BANK, a. s.	ano	ano	bankovníctví
ČEZ, a. s.	ano	ne	energie
VGP, s. r. o.	ne	ano	logistické parky
KOFOLA ČS, a. s.	ano	ne	občerstvení
VIG, a. s.	ano	ano	pojištění
CETV	ano	ano	telekomunikace
O2 C.R., a. s.	ano	ne	telekomunikace
PFNONWOVENS, a. s.	ano	ne	textilie
TMR, a. s.	ano	ne	turistické služby

Zdroj: Výroční zprávy, vlastní zpracování

Tab. 4.8 Analýza polských obchodních společností

Obchodní společnosti	Report o CSR	Daňové plánování	Sektor
ALIOR	ne	ne	bankovníctví
ING BANK	ano	ano	bankovníctví
MBANK	ano	ne	bankovníctví
ENEA	ano	ne	energie
ENERGA	ano	ne	energie
KERNEL	ne	ano	občerstvení
CCC	ne	ne	oděvy a kosmetika
PZU	ano	ne	pojištění
CYFROWYNPOLSAT	ne	ano	telekomunikace
ORANGE	ano	ne	telekomunikace
PKP CARGO	ne	ne	transport a logistika

Zdroj: Výroční zprávy, vlastní zpracování

Jak vyplývá z Tab. 4.7 a Tab. 4.8, v České republice se společenskou odpovědností zabývá deset obchodních společností z jedenácti, což je vynikající výsledek. V Polsku se společenskou odpovědností zabývá více než polovina analyzovaných obchodních společností – ačkoli se nejedná o špatný výsledek, je zde pořád prostor pro zlepšení. Ze zjištěných výsledků vyplývá, že v polské obchodní společnosti ALIOR nebyla vůbec žádná zmínka o CSR, v obchodní společnosti PKP Cargo bylo CSR popsáno pouze z pozice investora a v obchodní společnosti ENEA bylo CSR formulováno pouze z pozice zákazníků a akcionářů, kdežto v České republice měli obchodní společnosti jasně popsané, jakým činností a oblastem se v CSR věnují. Při pohledu na jednotlivé sektory si lze všimnout, že v České republice se nezabývá společenskou odpovědností pouze VGP, což je obchodní společnost

zaměřující se na výstavbu logistických a industriálních parků. V Polsku lze ovšem najít větší počet obchodních společností napříč všemi sektory, které se společenskou odpovědností nezabývají – jedná se např. o sektor bankovníctví, občerstvení, dále zde nalezneme také velmi známý obchod s obuví CCC, či obchodní společnosti ze sektorů telekomunikací, transportu a logistiky.

V oblasti daňového plánování jsou Česká republika a Polsko téměř na stejné úrovni. Je vidět, že oblast daňového plánování není v těchto státech ještě tak rozvinutá, jako v jiných zemích, jako např. v Německu, USA nebo ve Velké Británii. Lze však předpokládat, že české či polské obchodní společnosti o daňovém plánování vědí, ale nemají důvod zveřejňovat informace o svých dceřiných či mateřských společnostech se sídlem v daňových rájích. Jak již bylo zmíněno v kapitole 4.3, pokud se české obchodní společnosti zmiňují o daňovém plánování ve svých výročních zprávách, jedná se pouze o zaúčtování odložené daňové pohledávky. Stejně tak to je u polských obchodních společností, které se taktéž o daňovém plánování ve svých výročních zprávách téměř nezmiňují. Z toho lze vyvodit, že obchodních společností v naší zemi prozatím nezveřejňují informace o daňovém plánování díky tomu, že se jím nezabývají, neznají ho, či jednoduše proto, že nechtějí.

Analýza obchodních společností Philip Morris ČR, a. s. a Penta Investments, s. r. o

V závěru této kapitoly je popsáno, jak se ke společenské odpovědnosti a daňovému plánování staví dvě obchodní společnosti – Philip Morris ČR, a. s. (dále jen Philip Morris) a Penta Investments, s. r. o. (dále jen Penta Investments). Philip Morris a Penta Investments patří mezi přední obchodní společnosti ve svých odvětvích, a proto byly zahrnuty do analýzy společenské odpovědnosti a daňového plánování.

Philip Morris ČR je největším výrobcem a prodejcem tabákových výrobků v ČR. Sice není zařazen v Prime market, ale patří do skupiny Standard market. Z analýzy výroční zprávy nás zaujaly transakce se spřízněnými stranami, kterými se myslí mateřská společnost, ostatní společnosti skupiny Philip Morris International, členové dozorčí rady a představenstva. Ze zjištěných výsledků vyplývá, že zde došlo k přefakturaci služeb a k úrokovému příjmu mezi spřízněnými stranami a tyto aspekty by měla obchodní společnost Philip Morris zahrnout do CSR. Stejně tak by tam měla zahrnout problematiku převodních cen, jelikož mezi spřízněnými stranami došlo k prodeji materiálu, pozemků, zařízení a služeb. Dle názoru autorky by měly tyto informace být zahrnuty ve společenské odpovědnosti firem. V případě zahrnutí těchto informací do své společenské odpovědnosti by se obchodní společnost angažovala i v oblasti daňového plánování. Důležité je neopomenout také fakt,

že dvě z dceřiných společností mají sídlo v daňových rájích – konkrétně se jedná o Nizozemsko a Indonésii.

Druhou obchodní společností je Penta Investments specializující se na dlouhodobé investice v oblasti zdravotnictví, finančních služeb, maloobchodu a výrobě. V oblasti společenské odpovědnosti je Penta Investments aktivní zejména v oblasti charitativních akcí prostřednictvím Nadace Penta. Zajímavostí je, že obchodní společnost má sídlo na britském ostrově Jersey, které patří do skupiny daňových rájů. Kromě sídla na Jersey má Penta Investments kanceláře v dalších dvou daňových rájích – v Nizozemsku a na Kypru.

5 Závěr

Společenská odpovědnost firem se stává nedílnou součástí aktivit pro mnoho firem. Společenská odpovědnost představuje nový způsob podnikání, kdy firma vychází z přesvědčení, že je důležité sledovat i jiné cíle než jen maximalizaci zisku a tržního podílu. Proto dochází k včlenění sociálních a ekologických aspektů do činností, které přispívají k maximalizaci zisku. Pokud obchodní společnost pochopí její podstatu, má nejen výrazný společenský přínos, ale dokáže obchodní společnosti přinášet celou řadu výhod. Je žádoucí, aby se firma chovala odpovědně, protože zaměstnanci, zákazníci, místní komunita a stát společensky odpovědné chování očekávají. Společenská odpovědnost sleduje několik oblastí, do kterých lze začlenit i daňové plánování. Cílem daňového plánování je minimalizace daňové povinnosti v mezích legislativních norem a hledání optimální varianty právní formy podnikání. V daňovém plánování je platba daně vnímána jako náklad, a proto je minimalizace daně smyslem daňové optimalizace, což vede k maximalizaci zisku vlastníka společnosti.

Cílem diplomové práce bylo objasnit postavení daňového plánování ve společenské odpovědnosti firem, v rámci čehož byla provedena analýza výročních zpráv obchodních společností obchodovaných na Burze cenných papírů Praha, která byla zaměřena zejména na oblast společenské odpovědnosti a daňového plánování.

První teoretická část byla zaměřena na společenskou odpovědnost firem. Byl zde popsán pojem společenská odpovědnost, jaké jsou její principy a tři základní pilíře, kterými se společenská odpovědnost zabývá. Také jsou zde popsány přínosy společenské odpovědnosti, argumenty pro a proti přijetí společenské odpovědnosti či způsoby jejího hodnocení a měření. V závěru první kapitoly byla porovnána společenská odpovědnost v Evropské unii a v České republice.

Druhá teoretická část byla zaměřena na oblast daňového plánování. Bylo zde objasněno mezinárodní daňové plánování, jeho subjekty a základní metody. Následovalo objasnění pojmu offshore podnikání a také rozdíl mezi daňovým únikem a optimalizací daňové povinnosti. Byly zde také charakterizovány daňové ráje. Závěr druhé kapitoly byl zaměřen na základní pravidla proti vyhýbání se daňové povinnosti a na smlouvy ohledně zamezení dvojího zdanění.

Třetí – závěrečná praktická část byla věnována analýze výročních zpráv obchodních společností, které jsou obchodovány na Burze cenných papírů Praha – konkrétně se jednalo o obchodní společnosti obchodované na Prime market a které jsou zároveň zařazeny v PX indexu. V úvodu kapitoly byly představeny vybrané obchodní společnosti a sektory,

ve kterých obchodní společnosti podnikají. Byla provedena analýza postojů firem ke společenské odpovědnosti a ze zjištěných výsledků, že z jedenácti analyzovaných obchodních společností se jich deset v této oblasti angažuje. V této části byly zhodnoceny oblasti společenské odpovědnosti, kterými se jednotlivé obchodní společnosti zabývají. Poněkud horší výsledek však vykazala oblast daňového plánování, které se věnovalo pouze pět společností. V oblasti daňového plánování došlo také k analýze dceřiných a mateřských společností. V samotném závěru bylo provedeno srovnání výsledků s Polskem, kdy ekvivalent českého PX indexu představoval polský index WIG 30, který zobrazuje třicet největších firem v Polsku. Z třiceti obchodních společností bylo vybráno jedenáct, které odpovídají sektorům, ve kterých se nachází české obchodní společnosti. Z výsledného srovnání bylo zjištěno, že v oblasti společenské odpovědnosti je na tom Česká republika lépe než Polsko, a to nejenom co se počtu angažovaných obchodních společností týče, ale především kvůli detailnímu popisu oblastí, ve kterých jsou české obchodní společnosti aktivní. V oblasti daňového plánování jsou Česká republika a Polsko na stejné úrovni – pokud se firmy vůbec zmíní o daňovém plánování, jedná se pouze o oblast odložené daně, přičemž odložená daň je účetním nástrojem, a nemá proto nic společného s daňovým plánováním.

Z výsledků analýz vyplývá, že oblast daňového plánování je v současné době v uvedených dvou zemích zahrnována do společenské odpovědnosti firem pouze ve značně omezeném rozsahu. Momentálně není zákonem stanovena žádná povinnost zveřejňovat tyto informace, které mohou být v mnoha případech citlivé. V oblasti daňového plánování by měly dle názoru autorky obchodní společnosti uvádět informace o převodu výrobků a služeb (např. ve vztahu k dceřiným společnostem), o půjčkách (jelikož prostřednictvím jich dochází k dočasnému přesouvání finančních prostředků), o pohledávkách (prodej pohledávek není totiž předmětem srážkové daně), nebo také o daňových rájích, tzn. zda nemá obchodní společnost (nebo její dceřiná či mateřská společnost) sídlo v některé z těchto zemí. V dalších aspektech společenské odpovědnosti je na tom Česká republika velmi dobře – téměř všechny analyzované obchodní společnosti se jí zabývaly a v některých případech i velmi podrobně.

Seznam použité literatury

a) Odborné knihy

COTRUT, Madalina. *International Tax Structures in the BEPS Era: An Analysis of Anti-Abuse Measures*. IBFD Tax Research Series Volume 2. Amsterdam: IBFD, 2015. 330 p. ISBN 978-90-8722-333-5.

KAŠPAROVÁ, Klára a Vilém Kunz. *Moderní přístupy ke společenské odpovědnosti firem a CSR reportování*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2013. 160 s. ISBN 978-80-247-4480-3.

KLEIN, Štěpán a Karel Židek. *Mezinárodní daňové plánování*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2002. 232 s. ISBN 80-247-0563-X.

KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. Praha: Ústav práva a právní vědy, o.p.s., 2014. 248 s. ISBN 978-80-87974-06-3.

KRYMLÁKOVÁ HANA a kolektiv. *Etika a odpovědnost organizace*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2009. 250 s. ISBN 978-80-248-2092-7.

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie: Úvod do problematiky*. Praha: ASPI, 2005. 111 s. ISBN 80-7357-092-0.

KUNZ, Vilém. *Společenská odpovědnost firem*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2012. 208 s. ISBN 978-80-247-3983-0.

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2019: Úplná znění platná k 1.1.2019*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2019. 288 s. ISBN 978-80-271-2274-5.

OATS, L., MILLER and E. MULLIGAN. [i] Principles of International Taxation [/i]. London: Bloomsbury Professional, 2017. 847 p. ISBN 978-1-5265-0169-1.

PAVLÍK, Marek a Marek Bělčík. *Společenská odpovědnost organizace: CSR v praxi a jak s ním dál*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 176 s. ISBN 978-80-247-3157-5.

PETROVIČ PAVEL a kolektiv. *Encyklopedie mezinárodního daňového plánování*. Beroun: Martin Novotný – NEWSLETTER – vydavatelství, 2002. 432 s. ISBN 80-86394-81-6.

RYLOVÁ, Zuzana. *Mezinárodní dvojí zdanění 2009*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Olomouc: ANAG, 2009. 423 s. ISBN 978-80-7263-511-5.

RYLOVÁ, Zuzana. *Mezinárodní dvojí zdanění 2012*. 4. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 487 s. ISBN 978-80-7263-724-9.

SOBOTKOVÁ, Veronika. *Opatření proti zneužívání daňových systémů zemí Evropské unie. Daně a právo v praxi*. Praha: Adore, 2012(5), 8. ISSN 12117293.

ŠEBESTÍKOVÁ, Viola. *Účetní operace kapitálových společností: daňové a právní souvislosti*. 3. aktualiz. a přeprac. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011. 250 s. ISBN 978-80-247-4018-8.

b) Elektronické dokumenty a ostatní

AKONT [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: https://www.akont.cz/nase-znalosti/prispevky.html/83_747-offshore-a-onshore-mezinarodni-danove-planovani-i.-dil

AKONT [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <https://www.akont.cz/reseni/mezinarodni-danove-planovani.html>

AKONT [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <https://www.akont.cz/sluzby/korporatni/trusty-nadace-sverenske-fondy.html>

AKONT [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <https://www.akont.cz/sluzby/korporatni/trusty-nadace-sverenske-fondy.html>

AKONT [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: https://www.akont.cz/nase-znalosti/prispevky.html/83_750-offshore-zeme-ne-rovna-se-prani-penez-oecd-a-fatf-listiny/0

AKONT [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: https://www.akont.cz/nase-znalosti/prispevky.html/83_274-z-raje-do-raje.-penta-se-z-kypru-prestehovala-na-jersey/0

Burza cenných papírů Praha, a. s. [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://www.pse.cz/>

ChytryPrevod.cz [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <https://chytryprevod.cz/zalozeni-offshore-spolecnosti-vyhody-nevyhody/>

Český rozhlas [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/cez-bulharsko-inercom_1803061922_mos

EPRAVO.cz [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/mli-jak-a-kdy-budou-modifikovany-smlouvy-o-zamezeni-dvojimu-zdaneni-106346.html>

Finanční správa [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.financnisprava.cz/cs/mezinarodni-spoluprace/mezinarodni-zdanovani-prime-dane/fatca>

Forbes [online]. [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/kenrapoza/2017/09/15/tax-haven-cash-rising-now-equal-to-at-least-10-of-world-gdp/#1685836b70d6>

Fučík & partneři, s. r. o. [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/publikace/mezinarodni-zdaneni-beps/>

Fučík & partneři, s. r. o. [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/publikace/nova-eu-pravidla-pro-ceske-spolecnosti/>

Fučík & partneři, s. r. o. [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://www.fucik.cz/publikace/cus-003-odlozena-dan/>

Kaminari.cz [online]. [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: <https://www.kaminari.cz/offshore/spolecnost-s-garanci-2/>

KPMG [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <https://danovky.cz/cs/mli-vstupuje-v-platnost>

Lidovky.cz [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/firmy-a-trhy/odchazeni-cez-z-bulharska-drhne-prodej-zdejsi-divize-nepruhledne-bulharske-firme-zatim-nevysel.A190210_132706_firmy-trhy_ele

MFČR [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/zahranicni-sektor/mezinarodni-spoluprace/aktuality/2016/mezinarodni-iniciativy-proti-vyhybani-se-24656>

MFČR [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/mezinarodni-spoluprace-v-oblasti-dani/dohoda-fatca/zakladni-informace>

MFČR [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/dane/danova-a-celni-legislativa/2018/strucne-shrnuti-navrhu-zakona-kterym-se-32135>

Mladá fronta, a. s. [online]. [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/komupatri-kofola-1416121>

Novinky.cz [online]. 2017 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/458205-navrat-domu-textilka-pegas-nonwovens-prestehuje-sidlo-z-lucemburska-do-ceska.html>

Novinky.cz [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/491170-francouzi-plati-nejvyssi-dane-ze-vsech-cesi-jsou-v-prvni-desitce.html>

OECD [online]. [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/ctp/exchange-of-tax-information/42469606.pdf>

OFFSHORE [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <http://offshore.kkp.cz/main-pojmy.html>

Portál POHODA [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/dan-z-prijmu/chystane-novinky-v-nbsp;zakone-o-nbsp;danich-z-nbs>

Portál POHODA [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/odlozena-dan/>

Penta Investments [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://www.pentainvestments.com/cs/default.aspx>

PPF Group N.V. [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://www.ppf.eu/cs/homepage>

PwC [online]. [cit. 2019-02-22]. Dostupné z: <https://www.pwc.com/cz/cs/odvetvove-specializace/bankovnictvi-a-financni-sluzby/co-je-fatca.html>

RossMartin.co.uk [online]. [cit. 2019-01-26]. Dostupné z: <https://www.rossmartin.co.uk/penalties-a-compliance/compliance/1259-general-anti-abuse-rule-gaar-at-a-glance>

Transparency International [online]. [cit. 2019-03-29]. Dostupné z: <https://www.transparency.cz/transparency-international-zada-vysvetleni-od-skupiny-cez-k-pochybne-transakci-v-bulharsku/>

c) Články v odborných časopisech

ALSTADSÆTERA, Annette, Niels JOHANNESSEN a Gabriel ZUCMAN. *Who owns the wealth in tax havens? Macro evidence and implications for global inequality* [online]. 2018, 91-92 [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: <http://gabriel-zucman.eu/files/AJZ2018.pdf>

SOLILOVÁ, Veronika. *Aplikace transakčních metod. FINANČNÍ ŘÍZENÍ & CONTROLLING V PRAXI*. [online]. 2011, č. 4, s. 15-24. ISS 1804-2996. Dostupné z: <http://docplayer.cz/18301667-Vazene-ctenarky-vazeni-ctenari.html>

BŁACH, Joanna, Maria GORCZYŃSKA a Monika WIECZOREK-KOSMALA. Perspektywa CSR a cel działania przedsiębiorstwa – studium na przykładzie wybranych spółek. *ANNALES UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA LUBLIN – POLONIA* [online]. 2017, 2017(VOL. LI, 4), 11 [cit. 2019-03-26]. DOI: 10.17951/h.2017.51.4.25. Dostupné z: <https://journals.umcs.pl/h/article/viewFile/5037/4288>

HEBOUS, Shafik a Alfons WEICHENRIEDER. *What Do We Know about the Tax Planning of German-Based Multinational Firms?* [online]. 2014, 2014(22), 16 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: https://safe-frankfurt.de/uploads/media/Hebous_Weichenrieder_Tax_Planning.pdf

Seznam zkratk

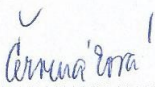
AA 1000	AA 1000 Account Ability Assurance Standard
ATAD	Anti Tax Avoidance Directive
BEPS	Base Erosion and Profit Shifting
BLF	Business Leaders Forum
CAF 2006	Metodika sebehodnocení
CFA	Chartered Financial Analyst
CSR	Společenská odpovědnost firem
EFQM	Metodika hodnocení
FATCA	Foreign Account Tax Compliance Act
FATF	Financial Action Task Force
GAAR	General Anti-Abuse Rule
GRI	Global Reporting Initiative
IRS	Internal Revenue Service
KORP	Český model hodnocení
LBG	London Benchmarking Group
LLC	Společnost s omezeným ručením
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 26. 4. 2019

.....

Bc. Marcela Červenáková

Seznam příloh

Příloha č. 1 Daňové plánování Moneta Money Bank – odložená daň

Příloha č. 2 Výkaz zisku a ztráty Moneta Money Bank 2011

Příloha č. 3 Výkaz zisku a ztráty Moneta Money Bank 2012

Příloha č. 4 Výkaz zisku a ztráty Moneta Money Bank 2013

Příloha č. 5 Výkaz zisku a ztráty Moneta Money Bank 2014

Příloha č. 6 Výkaz zisku a ztráty Moneta Money Bank 2015

Příloha č. 7 Výkaz zisku a ztráty Moneta Money Bank 2016

Příloha č. 8 Výkaz zisku a ztráty Moneta Money Bank 2017

Příloha č. 9 Výkaz zisku a ztráty Moneta Money Bank 2018